

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 252. sz. 1943. november 7 vasárnap

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Dr Szobonya Béla a debreceni kir. ítélőtábla új elnöke
A belügyminiszter 36 városi adóhivatali tisztviselőt léptetett elő, illetve nevezett ki

A kis államok joga

A nagyhatalmak gigászi küzdelmének tetőpontján mind jobb szó esik a kis nemzetek jogáról. Gondolkodó fők, egyháziak és világiak egyaránt, politikusok, publicisták szállnak síkra a nagy világégés idején a szellem fegyverével a kis államok jogaiért.

Magyar vonatkozásban két figyelemreméltó megnyilatkozás hangzott el az elmúlt napokban. Ravasz László püspök hangoztatta, hogy csak akkor lesz béke a béke, ha a kis nemzetek méltóságát megvédik. — A lelkisnyílás ellenében odavette azt a tényt, hogy végeredményben a világon a legnagyobb nemzet a kis nemzetek szövetsége. Ugyanezen napokban egyik-másik kiváló koponya, Kornis Gyula foglalkozott a kis nemzetek szerepével, melyet a világkultúra szolgálatában teljesítenek. Rámutatott arra, hogy a kis nemzetek a kultúra fejlődésében alapvető szerepet játszanak. Az természetes ugyan, hogy a nagyszámú nemzet fiatalból több kutató tudós kerülhet ki, mint a kis nemzet éléből, de hogy a kis nemzetek szellemi energiája minőségileg is nagyobb lehet, mint a nagy nemzeteké, annak örökké ragyogó példája az antik görögység. A kulturális szerepen kívül a kis nemzetek más vonatkozású jelentőségére is rámutat Kornis Gyula, mikor megállapítja: Ha a kis nemzet a maga államával hatalmas államok közé van ékelve, semlegességével enyhíti ezek versengését és hegemoniára való törekvést.

De találkoznak más országokban felhangzó hasonló véleményekkel. Egy kiváló svájci publicista, René Payot legutóbbi cikkében azt fejtegette, hogy Európa sorsa a közép és kis államok nyugszik, és európai kérdések tartós rendezését nem lehet elérni valamennyi európai állam közreműködése nélkül. Ha az európai népek nagyhatalmi érdekkörökbe oszlanak be, vagy hadászati okokból egyszerűen elfűntetnek, Európában sohasem lenne béke. Nem szabad elfelejteni arról sem, hogy az európai kis és közép nemzetek együttesen erőben is nagy súlyt képviselnek, legalább is annyit, hogy minden olyan rendezésnek tartósságát, amely élelmeiket sérti, meg tudják hiúsítani.

Am halgassuk meg a halhatatlan Kossuth Lajost, mit mond a kis nemzetek létjogáról.

„Azon rettenetes tan, hogy csak nagyhatalmak bírnak létjoggal — az ököljog tana, melyen már mégis csak túl kellene

Kiev városából a német csapatokat kemény harcok után visszavonták

Ezáltal meghiusult az ujonnan támadó és számbeli fölényben levő szovjet erők fenyegető áttörése — Dél-Olaszországban folyó súlyos harcok is egyre élesebbé válnak — A szovjet előnyomulását, a Balkán-háború lehetőségét beszélik meg Kairóban

Légítámadás érte a Vatikánt, több bomba csapódott be vatikáni területen — A pápa a bombasújtott helyekre sietett Óriási embertömeg éljenezte a Szent Péter téren a pápát

A keleti fronton a szovjet az ezer kilométeres arcvonal több pontján folytatta támadásait. Főlős emberanyagát és hadianyagát, melyekkel éppen nem takarékoskodik, egyszerre több szakaszon veti be, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy a védelem helyzetét nehezítse és ne váljon lehetővé a tartalékok felhasználása egy ponton. A német hadvezetés a számbeli fölényt mindazonáltal ki tudja egyenlíteni, ahol pedig erre nincsen mód, ott elszakadó mozdulatokkal hiusítja meg az ellenség bekerítési szándékait.

Nagyjában ugyanazokon a helyeken, hol most nagy harcok vannak, két évvel ezelőtt nagy katlancsaták dúltak, melyekben a szovjet százvezreket vesztett emberben és hadianyagban. Most a szovjet hadvezetés igyekszik hasonló harcmodorban eredményt elérni, de a rugalmas német védekezés eddig mindenütt meghiusította. Példa erre Kiev tegnapi történet kiürítése. Ukrajnában fővárosa már hetek óta szinte az arcvonalba esik, a szovjet presztízis okokból nagy súlyt fektetett a város visszafoglalására. Mindaddig, míg a helyzet nem követelt mást, a német hadvezetés tartotta a várost. Újabbán más elhatározásra jutott, amit a tegnapi német hadijelentés így jelent be: „Hogy

meghiusítsuk a számbeli fölényben levő szovjet fenyegető áttörését, a szívósan és elszántan védező csapatainkat Kievtől nyugatra levő állásokba vontuk vissza, ezzel visszavontuk csapatainkat Kiev városának már hetek óta az arcvonalban fekvő részeiből is.”

A többi szakaszon a szovjet támadások visszaverését jelenti a német főhadiszállás, sőt sikeres ellentámadásokról számol be.

NÉMET MÉRTÉKADÓK KATONAI KÖRÖKBEN

Kiev elvesztésével kapcsolatosan megemlézték, hogy Kievet ma már nem volt meg a régi jelentősége, miután már hetek óta az ellenségeskedés középpontjában állt és így hadműveleti szempontból a ráháruló feladatot már régen rem tudta teljesíteni. Ebben a térségben a harcok változatlan hevességgel és keménységgel folynak tovább.

A KRIM-FÉLSZIGET

sorsáért továbbra is súlyos harcok várhatók. A szigethez vezető átjárók, a keresi és perokpi, az ellenség kezén vannak. A félsziget a szárazfölddel elvesztette egyenes kapcsolatát. Illetékes német katonai körök azonban helytelennek tartják azt a felfévést, mintha a két

szárazföldi átjáró elvesztése egyszermind a félsziget teljes elzárását jelentené, erről nincs szó. A harcok tovább folynak, lehet, hogy az átjárók csak átmenetileg vannak az ellenség kezében és az érintkezés lehetőségei a krími csapatoknak a tengeren át továbbra is fennállanak. Az ottani csapatok sorsa tehát nem hasonlítható össze a hadseregesoport körülszárazásával, illetve bekatlanizálásával. A Krim-félsziget sorsa attól függ, mennyi ott a csapatok száma, hogyan és mennyi időre vannak ellátva élelmiszerekkel, lőszerrel.

A berlini Wilhelmstrasse katonai szóvivője szerint a Krim-félsziget el van vágva ugyan a szárazföldi összeköttetéstől, ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy a félsziget körül van zárva. Német katonai körökben a Krim-félsziget helyzetét összehasonlítják Angliáéval, amely ugyancsak el van zárva a szárazföldtől, de nincs körülváza. A Krim-félsziget esetében az a kérdés, hogy mekkora német tartalékok vannak ott katonákban és hadianyagban. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy a Krimen harcoló német katonák a tengeren felvehetik az összeköttetést a főerőkkel.

AZ OLASZ HARCTÉRRŐL

most már nemcsak a harcok

megélnkülését, hanem súlyosbodását is jelentik. Utalunk a német főhadiszállás jelentésére, mely szerint a Dél-Olaszországban folyó súlyos harcok egyre élesebbé válnak.

„Dél-Olaszországban a szövetségesek most már minden áron érvényre akarják juttatni számbeli és anyagi fölényüket, tekintet nélkül az esetleges veszteségekre.” — írja Sertorius százados. — Német részről ezzel szemben is halogató harcot folytatnak, a ruganyos elhárítás révén igyekeznek takarékoskodni az erőikkel. A legnagyobb súlyt a németek a dél-olasz védelmi térség, nagykiterjedésű tengerparti szárnyainak biztosítására fektetik, hogy elejét vegyék minden átkaroló partraszállási kísérletnek. — A szövetséges főparancsnokság a hadjárat mostani fázisában is kísérletezni próbált ilyen „amphibikus” hadművelettel, legutóbbi kísérletei azonban, amelyeket Istonio és Pescara térségében hajtott végre — szerdán, illeve csütörtökön, a német partvédelem azonnali beavatkozása folytán csirájában meghiusultak.

A 8. brit hadsereg csak az Adriai tengerpart és a középső Appenninek gerincvonala között tudott kissé eltolódni északnyugati irányban, ami viszont önműködően maga után vont az Iserina térségében álló né-

teni magát az emberiségnek a 19. században. Irtozatos tan: ellenkezik az erkölcsi világrend törvényével. De ellenkezik a tényekkel, ellenkezik Európa aktuális államrendszerével. — Vagy talán Belgium, Portugália, Svécia, Norvégia, Hollandia, Görögország nem államok?”

Igy beszélt Kossuth Lajos az önálló államiság érdekében 1850-es években. Szavai örökérvényűek és találnak a mai időkre is. Igazolja ez is Kossuth örök időszerűségét és eszméi-

nek maradáóságát.

Minden rendezés, mely a kis és közép nemzetek nullifikálásával jönne létre, csak új háborúság magjait vetné el. Jól mondta Ravasz László, hogy a békében benne kell lennie annak a nagy elvnek, hogy a történelmi fejlődést öletszerűen megmásítani nem lehet. Ehhez hozzátehetjük, hogy büntetlenül nem lehet elvenni történelmi jogokat és a nemzeti létjogokat.

Magyarország a közép nemzetek sorába tartozik. ezért

érez együtt azokkal a kis és közép nemzetekkel, melyekkel a megértés útját kell keresni és megtalálni. A mi történelmi hivatásunk még a többi hasonló nemzetek hivatása fölé emelkedik. Itt Közép-Európában, a Duna-medence térségében olyan történelmi és egyensúlyi feladatot töltünk be, minek kiesésével teljes khaosz következne be.

Történelmi parancs és a jelen követelménye az önálló független és erős Magyarország!

FONTOS TUDNIVALÓK

A novemberi petrolcumutalványok beváltása. — (4).
A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet híradó szolgálatára való felhívás 16—20 éves nőkhöz. — (4).

Hivatalos hírdetmény a kötelező sertésbejelentésről. — (10).
Az angora nyulszőr termelési ára. — (10).

TOKES FOTO
FENYKEPEZŐGÉP VÁTOTOL

met csapatok ruganyos kitérését. A brick az elmúlt három héten mintegy 30 kilométert tudtak előrehaladni, ami mindennél jobban mutatja a halogató német ellenállás hatásos voltát. Clark tábornok itt a Volturno felső folyásának mind két partján szűk sávban több hadosztályt vetett be, amelyek pillanatnyilag heves harcban álltak. Ettől nyugatra az 5. USA hadserég balszárnnya a Monte Croce térségében egészen a Bocca Montina magaslatig és a Monte Massico északnyugati lejtőjéig jutott előre — írja Sertorius szakados, az ismert katonai szakértő.

A LÉGI HÁBORÚ

és változatlanul tart. Berlini jelentés szerint amerikai repülők pénteken a Ruhr-vidéket támadták igen nagy erővel. — Német vadászpilótáknak sikerült megakadályozni azt, hogy az ellenséges repülők súlypontokat alakítsanak ki. — Így az általuk okozott károk sem emberéletben, sem anyagban nem voltak jelentősek. — A károk semmi esetre sem álltak arányban a támadó gépek számával.

Nagy feltűnést keltett az, hogy a Vatikán is légitámadás érte. Erről távirati hírvagyakban szólnak részletesen.

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnoksága közli:

A Krim-félszigeten német-román csapatok elkeseredett harcokban véresen visszaverték azokat a támadásokat, amelyek a szovjet csapatok Kercs mindkét oldalán lévő hídfőikből kiindulva, valamint a perekopi félsziget ellen intéztek.

A Dnyeper alsó folyása mentén visszavertük több ellenséges előretörést, amely a chersoni és nikopoli hídfők ellen irányultak.

A nagy Dnyeper-kanyarulatban az ellenség több erős támadása során néhány helyi betörést ért el, ezeket elrekesztettük, vagy ellentámadással megsemmisítettük. Dnyepetrovcskától délre indított ellentámadásunkkal, bár az ellenség elkeseredett ellenállást fejtett ki, teret nyertünk. Kremenecus és Kievd között csapataink kiverették a szovjet erőket néhány Dnyeper-szigetről és Kievtől délkeletre lévő Dnyeper-hajlásban visszaverték az ellenség ismételt támadásait. Az e harcokban megsemmisített szovjet páncélosokkal immár 2 ezerre emelkedett azoknak a páncélosoknak a száma, amelyeket a Das Reich SS páncél-gránátos hadosztály az év kezdete óta megsemmisített.

Kievtől északra a szovjet új erőket vetett harcba. Hogy megghisítsuk a számbeli fölényt a szovjet fenyegető áttörését, a szivósan és elszántan küzdő csapatainkat Kievd városának már hetek óta az arcvonalban felvő részeiből is. Velük Luki harcterében a légi haderő hatásos támogatásával erős ellenséges támadásokat vertünk vissza. Neveltől délre és nyugatra és a Neveltől délnyugatra lévő áttekinthetetlen erős és mocsaras területen harcok folynak az előrenyomuló ellenséges harci-csoportokkal. A keleti arcvonal többi részéről csupán a Ladoga tótól délre eső szakaszról jelenítenek megghisult szovjet helyi támadásokat.

A légi haderő november 3 és 5 között a keleti arcvonalon 140 szovjet repülőgépet semmisített meg, miközben 6 repülőgépet veszített.

A Keremencusgtól délre folyó harcokban Forst tábornagy vezetése alatt álló rajnavideki westfáliai 106. gyalogos had-

A KAIROI ANGOLSZASZ-TÖRÖK MEGBESZÉLÉSEK

megkezdődtek. Kairói jelentés szerint a tárgyalások színhelye az ottani brit nagykövetség helyisége. A megbeszélések tartalmát — mondja a kairói jelentés —, nagy titokban tartják. Eden és Menemendzsoglu megbeszélése után később katonai szakértők ültek össze. — A megbeszélések hír szerint néhány napot igénybe vesznek. Diplomáciai körökben az a benyomás uralkodik, hogy a szovjet csapatok a keleti arcvonal déli szakaszán elért eredményei és a háborúnak a Balkánra való kiterjesztésének lehetőségére áll a megbeszélések középpontjában, csak másodsorban vitatják meg a moszkvai értekezlet politikai eredményeit.

A Török TI jelenti Kairóból, hogy Eden és Menemendzsoglu tárgyalásai megkezdődtek. — Menemendzsoglu valószínűleg szombaton, vagy vasárnap ismét Ankarába érkezik. A tárgyalások eredményeit azonban november 9-én a török néppárt parlamenti csoportjának gyűlésén közlik. A Török TI átveszi tovább a Reuter Iroda egyik jelentését, amely szerint lehetséges, hogy a szövetségesek Törökországból repülőgéptámaszpontokat követelnek és adott esetben követelik a háborúba való belépését a szövetségesek oldalán.

osztály kiváló magatartást tanúsítva megakadályozta az ellenség valamennyi átörési kísérletét és különösen elhárító sikereket ért el.

A Délolaszországban folyó súlyos harcok egyre hevesebbé válnak. A britek és amerikaiak magaslati állásaik ellen intézett támadásaik során továbbra is súlyos veszteségeket szenvedtek. Egy előretört harci csoport, amelyet az ellenség átmenetileg bekerített, az éj folyamán áttörte a bekerítő gyűrűt és visszaküzdötte magát főerőinkhöz. Istoniótól délre az ellenség pénteken is sikertelenül folytatta nagyobb erővel támadásait.

Egy nagyobb nehéz harci repülőkötelék az éjszaka ellenséges hajócélpontokat, valamint az ellenséges hajókról a partra történt hajókirakodást támadta Nápoly kikötőjében. Ideiglenes jelentések szerint súlyos találatokat értek el egy kereskedelmi hajón és kilenc más hajón is.

Ellenséges repülők pénteken este megtámadták a Vatikánvárost. Rómában a bombatalálatok rombolásokat okoztak a világhírű mozaikműhelyben és a kormányzó palota is megrongálódott.

Ellenséges repülőkötelékek november 5-én a déli órákban Nyugat-Németország fölött repültek és több helyen romboló és gyújtóbombákat dobtak, amelyek különösen Essenben, Gelsenkirchenben és Münsterben okoztak veszteségeket a lakosság soraiban. Az eddigi megállapítások szerint 19 ellenséges gépet lőttek le.

A szombatra virradó éjszaka néhány brit bombázó zavaró támadásokat intézett a birodalom nyugati és északi területei ellen.

Német repülőgépek november 6-áról virradó éjszaka ismét londonkörnyéki célpontokat támadtak.

Gyorsnaszádok november 5-ére virradó éjszaka ismét támadást intéztek a keletangliai partvidék mentén haladó hajókaravánok ellen és megtorpedóztak három hajót, amelyek úrtartalma összesen 9000 tonna. Az azonnali erős elhárítás következtében nem tudták megfigyelni a hajók elsüllyedését. Az azonban valószínű, hogy az Atlanti-óceán északi és középső részén német tengeralattjárók az ellenséges hajókaravánok elleni harcban megtorpedóztak négy rombolót, egy korvetet és öt hajót,

összesen 29.000 bruttó regisztertonna tartalommal. Megtorpedóztak még egy hajót és egy órhajót is. (MTI.)

A hadifontosságú berendezések felrobbantása után történt meg Kievd kiürítése

Berlin, november 6. Az Interinf. jelenti: Az elmúlt éjszaka az ellenség nyomása elől a Kievdben lévő német kötelékek új állásokat foglaltak el, amelyek kedvezőek a védekezésre. Kievdben is a város közvetlen fenyegtetése óta megtettek mindegyes intőzkedést a ki-

ürítésre és előkészítették a bolsevisták számára valamiképpen is értékes berendezések felrobbantását, amit azután végre is hajtottak. A város feladása szükségessé tette az innen északra lévő kötelékek visszavonását is egy egy megrövidített arcvonalszakaszra. (MT)

Jelentések a Vatikán bombázásáról

Róma, november 6. (NTI) A római rádió szombaton hajnalban azt jelentette, hogy pénteken este 9 órakor bombázták Vatikánvárost. A Szent Péter-templom közelében négy bomba esett le. Egy bomba eltalálta és súlyosan megrongálta a Bazilikától mintegy 100 méternyire álló, híres vatikáni mozaikgyárat. Egy másik bomba közvetlenül a vatikáni kormányzó nagy palotája mellett zuhant le. A palotának csaknem minden ablaka befört. — A Vatikánváros vízvezetése is megsérült. A két másik bomba a Bazilika közelében esett le.

Egy magasállású egyházi férfi a vatikáni hatóságok mély felháborodását juttatta kifejezésre a Vatikán értekeztetésében. A római lakosság körében is nagy felzúdulás a Vatikán bombázása miatt. (MTI)

Róma, november 6. (NST) Pénteken a késő esti órákban légi támadás érte a Vatikánvárost.

Német katonai részről szombaton reggel a következő hivatalos közleményt adták ki a támadás

lefolyásáról:

— 1943 november 5-én 21 óra tájban szövetséges támadás érte a Vatikánt. A pápa városát, amelyet a német csapatok minden erőszakkal kártevésével szemben biztosítanak, négy nagykaliberű bomba találta, amelyek jelentős károkat idéztek elő a Vatikánvárosban. A bombázás — a jelek szerint — a Szent Péter templomnak szült, amire abból lehet következtetni, hogy a sorozatban ledobott bombák a bazilikától körülbelül száz méter távolságban estek le. Találat érte a Vatikán világhírű mozaikműhelyét, amelynek 80 centiméter vastag vasbetontetőjét átszakította egy bomba. A műhelyben tetemes rombolások álltak be. Egy másik bomba a kormányzó palota mögött esett le és kerettestől kitépte ügyszólván az összes ablaküvegeket. Két további bomba csak kisebb anyagi kárt okozott, miután nem épületeket talált. Az egyik azonban a dóm közvetlen közelében esett le, míg a másik valószínűleg megrongálta a Vatikán vízvezetékét.

„A pápa élete is veszélyben forog“

Berlin, november 6. Német politikai körökben a Vatikán ellen intézett bombatámadásnak igen nagy jelentőséget tulajdonítanak. A mostani támadás nyilván arra figyelmezteti a Vatikánt, hogy más magatartást kell elfoglalni, ha súlyt helyez arra, hogy az angolszász hatalmak tiszteletben tartásának legességét és szuverenitását. Lehet, hogy ezt a bombázást már Moszkvában megállapították. Tény

az, hogy a pápa élete is veszélyben forog. A legvisszatartóbb az egész ügyben a londoni rádió az az állítása — jelentették ki a vatikáni helyen —, hogy a merényletet a németek követték el. Weizaecker követ mindjárt a londoni rádió adása után közölte, hogy teljesen kizárt dolog, hogy a bombázást német repülőgépek hajtották végre. (MTI.)

A pápa a robbanások színhelyén

Róma, november 6. (Német TL) Mint az „Osservatore Romano“ jelenti, a Vatikánváros ellen intézett támadás pillanatában a pápa munkaszobájában megbeszélést folytatott Monsignore Montinival, a pápai államtitkár helyettesével, amidőn rövid egymásutánban hirtelen felhangzott a becsapódó bombák heves robbanásai. A pápa és látogatója először megdöbben, azonban csakhamar ismét úrrá lett magán.

Amikor a pápa megtudta, hogy károk ugyan történtek, de emberéletben nem esett áldozat, láthatóan megkönnyebbült.

Mint az „Osservatore Romano“ a továbbiakban jelenti, XII. Pius pápa szombaton már a kora reggeli órákban a bombasújtotta helyekre sietett és személyesen meggyőződött a károk nagyságáról. Mialatt Canali bíboros a pápa magán-könyvtárában magánkihagyatáson

volt a Szentatánán, a Szent Péter-terén óriási embertömeg gyűlt össze, állandóan a pápa nevét kiáltotta.

A Szentatánának öt izben kellett a könyvtár ablakához lépni és megmutatni magát a tömegnek, amely megpillantásakor zúgó éljen kiáltásokban tört ki.

A pápa ismételtlen intett a hatalmas tömeg felé és megáldotta az összegyűleket. Hosszú órákig tartott, amíg a hatalmas Szent Péter-teret ismét elhagyta Rómának összegyűlekezett lakossága, amely egész éjszaka a pápának a váratlan támadás által veszélyeztetett élete miatt aggodott. A világ minden részéről szakadalanul érkeznek a táviratok, amelyek felháborodásukat fejezik ki a pápa és a Vatikán ellen elkövetett merénylet miatt és örömmel vették tudomásul a pápa megmenekülését. (MTI.)

Spelmann távirata Roosevelthez

Stockholm, november 6. Mint az Interinf jelenti, washingtoni lap-tudósítók ideérkezett jelentéseik szerint a Fehér Házba szombaton

dél előtt sürgős távirat érkezett Spellman érsektől, aki bírálón állásfoglalt a táviratban a Vatikán elleni bombatámadás ügyében.

A pápa felvilágosítást kér a moszkvai értekezletről

Chiasso, november 6. A Corriere della Sera jelentése szerint a moszkvai értekezlet eredményei a Vatikánvárosban is a legnagyobb érdeklődést váltották ki. XII. Pius pápa kedden élelőtt 11 órakor magánkönyvtárába ment és ott Maglione bíboros államtitkárral több mint egyórás megbeszélést folytatott. Hír szerint a bíboros államtitkárral behatóan vizsgálta a moszkvai értekezlet eredményeinek különösen a kato-

llikus országokra való esetleges hatásait. Ugy tudják, hogy az apostoli diplomácia közlelbi felvilágosítást kér a moszkvai értekezletről a vatikáni angol követ-től és az amerikai ügyvivőtől.

Reuter-jelentés a Vatikán város bombázásáról

London, november 6. (NST) A Vatikánváros szombatra virradóra történt bombázásával kapcsolat-

ban a Reuter-ügynökség a következő jelentést adta ki:

„Az angolországi amerikai légi erő főhadiszállásán szombat reggel nem tudtak részleteket az amerikai légi erőnek a szombatra virradó éjszaka Olaszország felkifejtett tevékenységéről. A brit hatóságokhoz sem érkeztek részletes jelentések, vagy kommentárok.“

Miert van Kühlmann Stockholmban

Berlin, nov. 6. (TP) Nehány külföldi lap Kühlmann volt államtitkár állítólagos bekezdésétől szól tudni. A híresztelés kapcsolatban a Wilhelmstrassén kijelentették, hogy ilyesmire szó sem lehet. Kühlmann, aki 25 évvel ezelőtt tavozott a politika színpadáról és azóta gazdasági téren működik, jelenleg Stockholmban tartozkodik ugyan, ott azonban fagenerátoros motorok iránt érdeklődik.

Churchill szerint a háború kemény és hosszú lesz

London, november 6. Churchill miniszterelnök pénteken este beszédet mondott a harrowi diákok előtt. A miniszterelnök, aki valamikor maga is harrowi diák volt, kijelentette: ne legyen senki olyan balga, hogy most már tudni véle, mikor lesz vége a háborúnak. A háború hosszú lesz. Senkiem jósolhatja meg, mikor török majd meg Németország ellenállása. Churchill a továbbiakban arról beszélt, hogy milyen nagy felelősséget kell majd viselni Angliának a háború után. Angliának gondoskodnia kell a világ jövőjének alakításáról legalább is olyan mértékben, amennyire hatalmában áll és amennyire ez brit kötelességnek tekinthető. (NST.)

A washingtoni szenátus határozata az Egyesült Államok háború utáni politikájáról

Genf, november 6. (NTI) Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok háború utáni politikájáról történt határozatban többek között a következők állnak: A szenátus elhatározása, hogy az Egyesült Államok alkotmányos értekeztetését meggyőzően a szabad és független nemzetekkel állítsa a célba, hogy egy olyan nemzeti szervezetet állítsanak fel és tartassanak fenn, mely kellő hatalmi eszközökkel fog rendelkezni, hogy minden támadást megállítson és a világbéket megőrizze. A szenátus megállapítja annak szükségességét — folytatja a határozat, hogy a gyakorlatilag a lehető legközelebbi időpontban egy általános nemzetközi szervezetet kell alkotni, amely valamennyi békeszerető állam szuverén egyenlőségén alapszik, amelyben minden nagy és kis állam beléphet. A szenátus határozata végül megállapítja, hogy minden olyan szerződés, amelyet az Egyesült Államok kormánya az e határozatban leszögezett, céljalk érdekében bármely nemzettel megkötött kíván, csak a szenátusban való megtárgyalás és hozzájárulás után köthető meg és ezekben az esetekben a szenátus jelenlévő tagjai kétharmad többségének a bejegyzése szükséges. (MTI.)

A délolaszországi német arcvonal mögött kikötőket robbantanak

Berlin, november 6. (NST) A szombat reggeli német lapok fényképfelvételeket közölnek amelyekből kiderül, hogy a délolaszországi német arcvonal mögött tervszerűen folyik az olasz kikötőberendezések felrobbantása. A rakodókat és kikötő-így akarják megakadályozni, hogy a délolaszországi német előrenyomuló harci csoportok arcvonal hátában ellenséges parttraszállások következhesenek be.

Hogyan kellene a húsellátást megoldani Debrecenben

**Halat-vadát a debreceni közönségnek
Vélemények a húselosztás módjáról és a jegyrendszerről**

A élelmiszerral való ellátás háborús időben gondot okoz. — Különösen nagyfontosságú a lakosságnak hússal és zsírral való ellátásának biztosítása. — A zsírral való ellátást megszervezték, de a hússal való ellátás nincs olyan módon megszervezve, hogy mindenki megkapja a maga adagját. A jelenlegi rendszer mellett nagyon sok időt kell a háziasszonyoknak arra fordítani, hogy megszerezzék a húst. Sok az ácsorgás, az utána járás és bizony a korreggeli órákban sorba kell állani az üzletek előtt, ha azt akarják, hogy kapjanak is húst. Azok, akik később kerülnek a hentesüzletek elé, már nem juthatnak húshoz. Nem kell mondani, hogy mit jelent

az órákig ácsorogni a háziasszonyoknak, akinek magának kell elvégezni a háztartással járó munkát, de igen hátrányosan érinti a nagyobb háztartásokat is az, hogy a cseléd órákig sorban áll a hentes előtt és nem végzi el a háznál reá váró munkákat.

A húskérdés így érthető, hogy a legégetőbb kérdések egyike Debrecenben és ideje már annak, hogy valamilyen formában megoldják ezt a kérdést és biztosítsák a húsfejadagot. A hidegebb idők bekövetkeztével nagy veszélyt jelent a közegészségügy szempontjából az üzletek előtt húzamosabb időn át való ácsorgás és így egyre sürgetőbb a kérdés rendezése.

Ne vigyék el Debrecenből a vadhúst

A jobb hús biztosítása szempontjából igen jelentős lenne, ha a nagykiuterdésű határban elejtett vadakat, fácánokat a debreceni fogyasztóknak adnák át és nem kerülne a sok hús ideger piacra.

Az egyik vadkereskedő, Varga Gábornét felkerestük szombaton délelőtt az üzletében. Panaszkolta, hogy csak nyolc nyulat tudott vevőnek eladni, mert nem tud áruhoz jutni. Eladna többszázat is, de az a helyzet, hogy felvásárolja a határban az elejtett vadakat a Skót-Magyar és a Hunga. Az összevásárolt vadhúst elszállítják a városból és így még kevesebb hús marad a debreceni nép számára. A sok nyúl a debreceni mezőgazdák vetésein, gyümölcsössein nő fel és az a helyzet, hogy amikor terítékre kerülnek, nem debreceniek falatoznak belőle. Régebben szekerrel hordták a Simonffy-utcai piacra vadnyulat és bőségesen jutott a pompás vadpe-

csenyéből a vásárlóknak.

Értesülésünk szerint a debreceni vadkereskedőkkel szemben a nagybani felvásárlók azt az előnyt is nyújtják a vadászoknak, hogy a nyúl árán felül két-két patront is adnak. Ilyen kedvezményt nem tud adni a helybeli vadkereskedő és áru nélkül maradván nem jut a debreceni fogyasztó vadhúshoz, elviszik a nagyban összevásárlók Debrecenből.

Most, amikor a húselosztás körül nehézségek vannak, igen jelentős segítséget nyújtanának a fogyasztóknak azzal, ha a debreceni határban elejtett vadak húsa itt kerülne kimérésre és nem szállítanák el a városból. Dr. Kölesény Sándor polgármestertől azt kéri a fogyasztók, hogy az ismert érellyes és gyors intézkedéssel tegye lehetővé, hogy a vadhúst ne vigyék el debreceni földről, nagy szükség van rá a debreceni háztartásokban.

Halat Debrecen közönségének

A városnak nemcsak a vadbanem a hallal való ellátása tekintetében is panaszra van oka a fogyasztóknak és remélik, a polgármester megtalálja a módját annak, hogy a hortobágyi halastavakkal való szerző-

dések számszázalékos betartásával olyan kedvező helyzet teremtsék, hogy a Debrecenhez tartozó halastavakban hízalal halakból elegendő jusson a debreceni fogyasztók asztalára is.

Mit mondanak az érdekeltek

A húskérdés tehát igen fontos kérdés, sokat beszélnek erről a városban az érdekeltek. Megszólaltatjuk a fogyasztókat, a húsiparosokat sorjában:

Harsányi Lajos

hentes- és mészárosmester a következőkben fejtette ki nézetét a húsiparokról:

— A sertéshúsról vonatkozólag helyesen, ha a jegyrendszert bevezetnék. Az lenne a cél szerű, ha egy-egy alkalommal kizárólag csak sertéshúst mérnének ki a jegyre. Bizonyos hét múlva ismét sor kerülhetne a sertéshúsról, a közbeeső kiosztási napokon azonban más fajtákat árúsítanak, marhát stb. Ha ugyanis sertés- és marhahúst egyszerre adnának ki jegyre, akkor senki sem venné jegyre a marhahúst, mindenki sertést ki vána. Rendezzenek tehát külön marhahúsnapot is, de azt nem merem ajánlani, hogy ezt is jegyre adják. Nagyon rosszul járna a közönség. A marhák silányak, soványak. Ha tehát jegyre 12—15 deka húst kellene kiosztani, bizony abban nem sok hús lehetne.

— Természetesen arra nagyon

kellene ügyelni, hogy amennyi húst tudjanak kiadni, amennyi a jegyek bevitelét lehetővé teszi. A közönségem érdekében azt a rendszert vezetem be a magam üzletében, hogy feljegyzem, vevőim közül ki mikor kapott húst és így igazságosan mindig a legrégebben kapottak jutnak húshoz.

Korom Kálmán hentes:

Így válaszolt kérdéseinkre: Szükségesnek tartom, hogy húsjegyre adjuk a húst, mert akkor megszűnik a nyugtalanság, nem vádolják a henteseket azzal, hogy megváltgatják kinek adják el a húst és nem állanak sorfalat az üzlet előtt sem. Mindenki kap, akinek jegye van. Legyen úgy, mint a cukornál és lisztnél van, legyen áru a jegyhez és nem lesz semmi baj.

Egy fejkendő néni:

aki tízedmagával áll a hentesüzlet ajtaja előtt, kérdéseinkre a következőket mondja:

— Nagyon jó lenne, ha jegyre adnák a húst és megszüntetnék a sorbanállást. Nem jól van ez így, lelkeim, sőt hogyan sem, mert a szemfüles hozzájut a húshoz, van ideje az ácsorgáshoz, meg mást állít maga helyett a sorba és megtörténik, hogy két helyről is elviszi a húst, míg a másoknak semmit sem jut. Az volna az igazság, ha jegyre kapná mindenki a húst, mert akkor nem kellene sok időt tölteni és fáradni a téli időben az utcán. Azt kellene megcsinálni, hogy egyformán kapna mindenki a húst és

nem szaladgálna a nép egyik helyről a másikra.

Kiss János

Szoboszló-úti húsiparosmester a következőket mondotta anketünk során érdeklődésünkre:

— Sérlemes ügy a vásárlók, mint a húsiparosok egy részének szempontjából bizonyos mértékig a mai elosztás. A közönségnek sérlemes azért, mert akik kertészekben, vagy külsőségeken laknak, ha szokott hentesük nem kapott állandó vásárlói számának megfelelő mennyiségű húst, azok kénytelenek más helyre menni, ahol pedig — mint nem törzsvetők — nem szolgálják ki őket. Nézetem szerint a legégettebb lett volna, ha a húsmennyiség elosztásánál tekintetbe vették volna az évekkézelőtti forgalmat úgy a vágóhídi vágások, mint az adózás alapján. Ugyanis a helyzet az, hogy sok külsőségi húsiparos, főleg akinek üzlete környékén állandóan tászkázó vasutasok laknak, több húst kimért a régi időkben, mint nagyon sok helybeli húsiparos. Ezeknek a húsiparosoknak megmaradt a régi vevőkör, húst pedig olyan minimális mennyiségben utalnak ki részére, hogy nem tudja kiszolgálni azokat.

Megkérdeztük egyik

vevőt

is erről a környékről, aki a következőket mondotta:

— Nagy hátrány a részünkre, hogy az állandó hentesünk, akitől azelőtt szinte minden nap vásároltunk, most nem tud kiszolgálni bennünket, vagy pedig olyan minimális mennyiséget tud csak adni, hogy más üzletben is próbálkozunk. Ha pedig felmegyek ahhoz az 5—6 debreceni henteshez, akiknél van nagyobb mennyiségben hús, ott várhatok sorra, órákat eltölthetek, amíg a rendes, régi vevőregetet kiszolgálják és akkor, ha marad még valami, én is sorra kerülök. Nézetem szerint a közönséget, ha a húsjegyet nem vezeték be, legalább utcánkénál be kellene osztani egy-egy húsiparoshoz és az a cukorjegyre felmutatása mellett csak a körzetébe eső lakosságot szolgálhatná ki.

Czifra Mihályné hatgyermekes családanya

Így beszélt:

— Ha a húsjegyrendszer meg tudná szüntetni a végnélküli sorbanállást, akkor bevezetése szükséges, sőt nélkülözhetetlen. Igen sok család ugyanis nincs olyan anyagi helyzetben, hogy háztartási alkalmazottat tudjon tartani s így kénytelen oda állni a sorba maga a háziasszony. A korábban kezdődő sorbanállás miatt aztán nem tudjuk ellátni iskolába menő gyermekeinket, nem tudunk otthon idejében kitakarítani, az ebéd késik s mikor délben a gyermekek és a családfele hazajön, nem tudnak asztalhoz ülni. Rengeteg baj, idegesség és kellemetlenség származik ebből.

— Szükséges lenne a húsjegyre bevezetése azért is, mert akkor talán megszűnnének azok az igazságtalanságok, amelyek a húskiosztás körül tapasztalhatók. A legtöbb hentes ugyanis különböző okok alapján nem egyformán szolgálja ki vevőit. Különbséget tesz régi és új vásárlói között. Az is nagy igazságtalanság, hogy én, aki hetedmagammal vagyok, ugyanannyi húst kapok, mint akinek egyáltalán nincsen gyermeke. A reggel óta ott állok a vásárló azonban nem mer szólni, mert fél, hogy egyáltalán nem kap húst.

Bihon Miklós Csillag-utcai lakos

— Ha egyáltalán lesz húsjegy, mi annak örülni fogunk, de csak abban az esetben, ha a jegyrend-

szert bevezetése a mi érdekünket fogja szolgálni. A húsjegyrendszernek olyannak kell lenni, hogy azáltal a hentesek kétségkívül ellenőrizhetők legyenek. A mai rendszer körül ugyanis sajnálatos, de tagadhatatlan egyenlőtlenségek tapasztalhatók.

— A háziasszonyok megnyugtatóra is be kellene vezetni a húsjegyet. Most ugyanis gyakran előfordul az az eset, hogy órák hosszáig várnak a húsról s végül nem kapnak semmit. A jegyek bevezetése biztosítaná legalább a minimális húselosztást s a háziasszonyoknak nem kellene örökösen attól rettegniük, hogy hús nélkül mennek haza.

Egy magát megnevezni nem akaró köztisztviselő felesége

Így beszélt:

— Nem kell húsjegy. Tagadhatatlan, hogy a mai rendszer mellett a húselosztás az egyes társadalmi rétegek között nem egyenlően oszlik meg, azonban az is bizonyos, hogy a különböző rétegek nem egyenlő mértékben fogyasztják a húst.

— Hogy a hentes megváltgatja régi és új vevőit, az természetes. Mi évek óta egy helyen szereztük be húszkilós csomagunkat a hentesnek gondolni kell a háború utáni időkre is, mikor majd nem lesz ilyen nagy konjunktúra. Természetesen, hogy az előrelátó hentes arra az időre is biztosítani akarja vevőkörét.

— Nem kell a húsjegyre bevezetése már csak azért sem, mert az növelné a jegyek körüli zűrzavart. A hús nem olyan cikk, mint például a cukor, hogy csak egyféle van belőle. A bonyolult húsféleségek közé a jegyrendszer bevezetése csak zűrzavart és sok kellemetlenséget okozna.

Kiss Gyula

lőmészárosnak ez a véleménye a jegyrendszer életbeléptetéséről:

— A magam részéről a közönségem érdekében nem helyeslem, hogy életbeléptessék a húsjegyeket. Most, bár a legnagyobb utánjárással, sok fáradsággal és nem esekély áldozattal, gyakran ráfizetésekkel, de mégis tudunk állatokat vásárolni. Hetenként kétszer képesek vagyunk egészséges lóhúst kiszolgáltatni és éppen azt a népréteget, amely a leginkább hajlamos az elégedetlenségre, így abba a helyzetbe hozzuk, hogy nem kell zúgolódni, mert hetenként kétszer csak hozzájut egy kis húshoz. A pesti példa is bizonyítja, hogy a mészárosok ráfizetnek, ez nálunk is sokszor megesik, de akár így, akár ha haszon nélkül kell dolgoznunk egyideig, elme-

DEBRECZEN 3. OLDAL
1943. XI. 7.

Uri szabóságba

keresünk elsőrendű munkacserét,
ki szabni is tud.
Cím a kiadóhivatalban. — 135

gyűnk a végsőkig vásárlóközönségünkért.

Markovits Sándor

hentes- és mészárosmester a következőket mondotta:

— A helyzetet enyhíteni lehetne arányosabb elosztás által, ha egyeseknek nagyobb kiutalt húsmennyiséget több szintén nagyforgalmú húsiparosnál osztanák el. Elsősorban azt kellene számításba venni a vágóhídi lajtrom alapján, hogy az utolsó békeévtől kezdődően, vagy akár még 1940-ben is kik milyen forgalmat csináltak és ennek megfelelően osztani ki mostan is a húsmennyiséget. Ezt eddig csak a sertéshúsnál követik illetékes helyen, pedig ha ugyanezt tennék a borjúhús és marhahús is, jobban ki lehetne szolgálni a közönség igényeit. Az utolsó békeévtől kezdődően Debrecenben, ezzel szemben ma 117 érusít. Ha a régi forgalomnak megfelelő kiosztás történne, akkor ma is olyan arányban kerülne szétosztásra a hús a közönség között, mint a normális állapotok között, tehát a felduzzadt igények és csak viszonylagos elérésre, „feketen” továbbadásra vásárlók ki lennének kapcsolva. A húsjegyre bevezetésnek főakadálya, hogy a most levágásra kerülő jószágok nem egészen kibiztosítottak, tehát annyi esélyük van, ami kilós elmérésnél elosztható, de ha például 10 deka hús adag mellett egy háromtagú családnak 36 deka húst kellene adni, annak már nehezen lehetne elosztani.

Egy háziasszony

ezekben foglalta össze nézetét:

— Ne hozzák be a jegyrendszert, mert ezzel sem a sorbanállást meg nem szüntetik, s amit bizonyít a zsirjegyekkel való sortállás is, sem pedig azt nem biztosíthatja a közellátás, hogy mindenki tud húst juttatni. Gyakran olvashattuk eddig is a pesti lapokban, hogy bizonyos húszkilós csomagok nem érvenyesek. Ott tehát életben és érvényben van a jegy, de nincs mindig hús. Emiatt a közönség még jobban dühös és inkább elkeseredik. Ha azonban szabadjára hagyják a vásárlást, hol többet, hol kevesebbet be tudunk szerezni, vagy ha nem, legalább a reményünk megvan rá, hogy a régi hentesünkkel „majd legközelebb” sikerül egy kis húshoz jutnunk.

Dr. Bodnár János rektor nyilatkozik az egyetemi ifjúság munkájáról

Debrecenben, mint a többi vidéki magyar egyetemen is, megalakult az egyetemi ifjúság megszervezése. Az egységben megnyilvánuló erő hatalmas iramú munkát indított meg az ifjúság körében. Ennek a nagyszabású munkának eredményei eddig is megmutakoztak már, a közeljövőben azonban még fokozottabb mértékben fognak kibontakozni. Az egységsszervezeti élettel kapcsolatosan dr. Bodnár János, az egyetem rektora az ifjúság munkájáról a következő nyilatkozatot tette:

— Huzamosabb idő óta figyelem a debreceni egyetemi ifjúság munkáját. Már régen észrevettem, hogy az új szellemű ifjúság azt a követendő célt tűzte ki, hogy egyetlen egységgel szerveztesse a tömörítést szét hulló erőit. Magam sem hittem, hogy ezt ilyen rövid idő alatt a saját erejéből meg tudja valósítani, hiszen kisebb közösségekben is rengeteg akadály

toronyosult a fiatalok elé. Közel tízezer tagú egyesület tengődött még egy évvel ezelőtt is az Egyetemen, minden munka, s ami legfontosabb és legszomorúbb, minden cél és munka nélkül. Sokszor az Egyetemen kívül állók is nehezítették az egységre vágyók munkáját, de ők mégis vállalták a harcot. — Erejük teljes megfeszítésével életre hívták egy minden ízében magyar és keresztény, hatalmas egyesületet, melynek munkája az első álmódok munkáját is túlhaladta. Boldog örömmel és büszkeséggel látom el az a tudat, hogy a Tisza István Tudományegyetemnek ilyen ifjúsága van. Örülök, hogy Kolozsvar, Szeged és Pécs után a fővárosban is megindult a forrás folyamata. Szívemből kívánom — fejezte be nyilatkozatát dr. Bodnár János, hogy a magyar táj, a magyar vidék e fiatal hajtása a fővárosi talaiban is gyökereket verjen.

Érmet, régipénzt, háborús sapkajelvényt, — sportérmet magas áron vesz
ÉREMGYŰJTŐ
Debrecen, Nyíl-utca 111. szám.
Régipénz és érem ügyben tanácsadás. — Csütörtökönként díjtalan érembemutató 6—9-ig

**Esküvői új szokást
vezettek be a debreceni
egyházak**

Az esküvői szertartásokat követőleg kedves és nagyon szép szokást vezetett be dr. Bánás László prépost plébános. Miután befejezte az esküvői szertartást, kézenfogja a menyasszonyt és vőlegényt és kikíséri őket a templomajtóg s onnan bocsátja az új házasságokat az életbe.

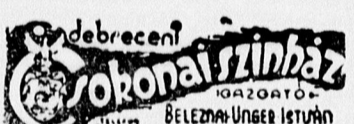
Ugyanezt a helyenvaló szokást követte Uray Sándor lelképásztor is a Des Combes Gabriella esküvőjén. Ezzel a lelképásztorok azt a célt szolgálják, hogy az oltár, illetőleg az úrasztala előtt a rokonok és ismerősök részéről megnyilvánuló gratulációkkal kapcsolatos sokszor nem kívánt tumultuozus jeleneteket kiküszöböljék. Ezek a túlzottan gyöngéd üdvözlések akárhányszor magának a menyasszonynak is kényelmetlenül váltak, mivel nem egyszer megessett, hogy száznál többben is csókkal, öleléssel gratuláltak a bájos menyasszonynak.

Meltyobb is az egyházi szertartás fenségességéhez és komolyságához, hogy az áldást adó lelképásztor abban a hangulatban bocsátja ki az életbe a fiatal párt, melybe a szertartás hatására kerültek.

Új könyvek

A. Cassim:
VIHAR A SZENTFÖLDÖN.

Rég nem keltett olyan feltűnést könyv, mint B. Cassim regénye. Megkapóan ötletes maga a könyv meséjének kerete: egy fiatal újságíró riportkörútra indul a Szentföldre a szentföldi lázban, idegeneknek ebben a furcsa helyeken látomásai vannak. Megénekedik előtt a múlt, fel-támad a világ hajdani fővárosa. Tibérius Rómája, a túlélt, elvezetett hajbázis Róma kicsapongó élete. Ebből a városból indul Keletnek egy gyönyörű asszony alpari származású, brutális férje oldalán. Pilatus imádja asszonyát, de nem éri el soha, mert az mást szeret: előbb egy szobortestű ifjú görögöt, aztán egy eszmét, mely forrongásba hozza a Szentföldet és meghódítja az egész világot. Claudia alázatos szolgálója lett az új hitnek, mintegy engesztelő szert, amit Róma és a férje vétekelt az Ember Fia ellen. — Filmszerű mozgásművészet, sok igazság és mélyesség zsepés vibrál ebben a könyvben, mely az utóbbi idők egyik legérdekesebb alkotása.

SZÍNHÁZI MUSOR:

Vasárnap délután és este:
Luxemburg grófia, Bérletszünet.
Hétfőn este: Cigányserenem.
Munkáslőadás.
Kedden este: Luxemburg grófia. B) bérlet.

FILM

A VIGSZÍNHÁZ MOZGÓ
„Zenélő malom” c. az utóbbi idők legmulatósabb magyar filmoperettjét mutatja be a mulatságos, ötletes mesé, ügyes rendezés és a szereplők nagyszerű játéka mindvégig felkeltette a közönség érdeklődését. Szelezky Zita főnői játéka, kedves humorú, Dayka Margit remek alakítása, Vasvári Piri ragyogó művészi megoldott figurája, Szilassy László, Latabár Csontos nagyszerű teljesítménye a fő értékek ennek a nagy közönségsikerű igéző filmnek. A kísérő műsor érdekes, aktuális.

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Tel. 25-45, igazgató b. Unger István
Előadások a. u. fel. 4, este fel. 7-8.

Vasárnap délután és este bérletszünetben
Barabás Sári
folytatja vendégjátékát
a
Luxemburg grófia
átúto sikerű előadásban!

**Száz évvel ezelőtt vetette meg alapját
andaházi Szilágyi Mihály a róla
elnevezett intézetnek**

Debrecen kulturális irányzatú intézményei közül kevésbé ismert a nagyközönség előtt „Andaházi Szilágyi Mihály Intézete”, mely pedig alapítójának nemes célkitűzése és történelmi becsé révén megérdemli a figyelmet. Alapításának századik évfordulójához érkezett most ez az intézmény és ebből az alkalomból érdekesnek véljük visszaemlékezni az eredetére.

Szilágyi Mihály a múlt század első felében élt. Bihari gazdag földbirtokos volt, egyes feljegyzések horogszeginek mondják. Az bizonyos, hogy Andaháza pusztán lakott, mely most egyik ismert debreceni földbirtokos tulajdona. Innen van az andaházi előnév. Szilágyi Mihály élénk szerepet vitt a bihari életben, táblabíró volt. Ez a tisztség azonban más volt akkor, mint amit most a táblabíró fogalom alatt ismerünk.

Az igazi „régí jó táblabírák” tulajdonságait egyesítette magában Szilágyi Mihály, ki a kulturális haladás híve volt. Családot nem alapított, agglagény maradt, így tekintélyes vagyonát kulturális célra adta. Száz évvel ezelőtt, 1843 évben kelt végrendeletében, Debrecenben a fűtőcajn lévő házát, 22 hold földet két tagban, azok kivételtesen pénzösszeget hagyományozott azzal a rendeltetéssel, hogy az alapítvány jövedelméből tíz „nemes úrfi” neveltessek, teljes ellátással gondozassék, részükre külön nevelő állíttassék be. Abban az időben elsősorban a nemes ifjak jöhetnek szóba a magas iskoláztatásnál tehát ebből a szemszögből kell nézni az örökhagyó rendelkezését, melyet megtalodott azzal, hogy lehetőleg oldalági rokonai találjanak helyet az intézetben.

Az örökhagyó a következő évben, 1844-ben meghalt ötven éves korában. Végakarata szerint 1846. évben megnyílt az Andaházi Szilágyi Intézet. A hagyományozott Piac-utcai ház a városházával szemben levő jelenleg Mihalovics féle ház, mely azóta többszörös átalakításon ment keresztül. Ennek a háznak az erkélyéről beszélt 1849-ben Kossuth Lajos a néphez, amikor a kormány Debrecenbe költözött. Itt töltött egy éjszakát a legendás Bem tábornok, mikor erdélyi seregéhez sietett. Szóval történelmi patinája van ennek a háznak, mely tulajdonképpen az első internátusa lett Debrecennek. A felvett nemes urfik innen jártak az 3si kollégiumba.

Később a felvételeknél már nem nézték a nemesi származást, az újabb idők változásai folytán már származás szoros vizsgálatára nem is került sor.

Az alapítvány olyan tetemes vagyonnal volt és a vagyonnak a szaporulata is olyan nagy volt, hogy az idők folyamán az intézmény kibővítésére, illetve új, a korszerű nevelési szempontoknak jobban megfelelő székház építésére lehetett gondolni. Megépült az új székház a Poroszlay úton lévő hatalmas telken, 1912-ben megnyílt az új, Szilágyi Mihály Intézet.

Jött azonban a világháború és az azt követő gazdasági romlás. Az intézet akkori vezetősége 100 ezer aranykoronát fektetett be hadikölcsönbe, az alapítvány másik házát, földjét eladták, a pénz pedig értékben nagyon csökkent az infláció folytán.

Megmaradt azonban a Poroszlay

út 10. szám alatt lévő szép, modern épület, mely a modern internátus minden kellékével rendelkezik. Ezer négyszögöl telke van az intézetnek, ami valósággal áldás a bennlakó ifjúságnak egészségügyi szempontból.

Meglátogattuk a nevezetes évforduló alkalmával az intézetet, melynek vezetője 1928. év óta dr. Nagy Sándor vallásánár nagy pedagógiai érzékkel, kitűnő nevelési szempontokat érvényesítve tölti be feladatát az intézet vezetésében. Ötven lakója, jobbára középiskolások, van az intézetnek. Vidéki

**820.000 pengő költséggel
negyvenkét sokgyermekes családnak
épített házat az ONCSA Debrecenben**

1.000.000 téglát, 180.000 cserepet, 5.540.000 szegyet, 40 vagon épületfát használtak fel — December 1-re minden család beköltözik új hajlékába

Az én házam az én váram — tartja a közmondás. Szászszorosan igaz ez a szegény embereknek, akiknek az egész életük másképp fordul, ha a magukéban laknak. Az Országos Népi és Családvédelmi Alap a nemzet nevében a legszebb és legnagyobb cselekedetet és szociális tervet hajtotta végre, amikor a sokgyermekes családokat saját házhoz juttatta. — Mennyi panasz hangzott el, mikor még szabad volt a lakásforgalom, hogy sokgyermekes családok sehogy, vagy csak nehezen juthattak lakásbérlethez. A nemzet fennmaradása és fejlődése, ereje megköveteli, hogy mennél több gyermek éljen és egészséges emberré nőjön fel a házban, de ezt a követelést rengeteg akadály gátolta a múltban. Most már odáig fejlődött a nemzet összetartó ereje, hogy nemesak házat, de a hozzávaló földet és megélhetési alapot is biztosítja a sokgyermekes családoknak.

Debrecenben is egész sora a csinos kis házaknak került kiosztásra. Az ONCSA 1941-ben kezdte meg a kis családi házak építését, akkor még a városi műszaki ügyosztály vezetésével és Edvy Illés közjóléti szövetkezeti igazgató közreműködésével. Abban az évben 35 ház építését kezdték meg és a következő évben fejezték be. Összesen 38 házat terveztek és három házat már Nagy Sándor, az ismert nevelő és kitűnő képzettségű közművesmester, mint ONCSA építésvetető készítette el. Miután maga a sok családi ház elkészült, 1942-ben ugyancsak Nagy Sándor hozzáfogott az összes melléképületek felépítéséhez. Ezeket kívül még a Határ úton 25 másik épületet vettek tervbe. Ezeknek fele kétszobás, fele egyszobás lakás volt. Még ebben az évben befejezték az építési munkákat, csak néhány lakásban maradt el a mázó munka, amit aztán az idén hajtottak végre.

1943-ban már a tanyai építkezésekre is sor került. Összesen 42 kétszobás lakóépületet tervezett az ONCSA. Az építési tervet előre kidolgozott program szerint hajtották végre. A közművesmunkák pontosan elkészültek, azonban a faanyagból csak egyetlen vagon

szőlők gyermekei, kik a helybéli középiskolákba járnak.

Internátus jellege van az intézetnek, de mégis minden valahogy házi és olyan barátságos, hogy a növendékek valóban úgy érzik magukat, mint otthon. D. dr. Nagy Sándor atyai módon gondoskodik mindenben róluk.

Nem egy nagyra ívelő karriert befutott ember került ki az intézetből.

Az alapítóról majd csak három év múlva a megnyitástól számított századik esztendőben emlékeznek meg az intézet. Addig is dr. Nagy Sándor, aki mint ismeretes kiváló egyházi történettudós megírja Szilágyi Mihálynak, az alapítónak életrajzát, már meglevő és még ezután felkutatandó adatok alapján.

fa érkezett augusztusig. Ebből az anyagból is csak hét darabot tudtak behasználni az épületbe, mert a többi nem megfelelő méretű volt. A hiányzó faanyagokat Rácz Lajos és Nagy János ácsmesterek szereztek be Erdélyből és a Felvidékről, az Apafáján épült házak faanyagát pedig Nagy Ferenc hozta el a Kárpátaljáról hosszas küzdelmek árán.

Éppen a faanyag hiánya miatt nem volt az építési program zökkenő nélküli keresztülvihető, azonban a kitűzött programot ennek ellenére, akár csak a múlt évben, az idén is kifogástalanul végrehajtották. Sőt meg is toldották a teljesítményt, mert kocsiszínek és más gazdasági melléképületet emeltek. A gazdasági épületek nagy részét házikészítésben végzik, kivéve a tetőszerkezetet, amelyhez fát ma sem tudnak beszerezni. Nehézségek voltak az asztalos munkában, különösen a kence beszerzése körül, ami miatt a befejezés szintén kis késedelemet szenvedett. A debreceni iparosoktól kérték kölcsön a kencét az alap mázóási munkák elvégzéséhez. A 920 kiló kencéből alig 200 kg érkezett meg.

Az volt a fontos, hogy a lakóházak építését befejezheték, a családok beköltözhetek és kevés kivétellel már bent is laknak. Tizenöt épületnél hiányzik a padló anyaga, nem engedték a vasúti vagonokba rakni azzal az indokolással, hogy mindenekelőtt a tűzifa szállítását kell végrehajtani.

Az istállókat és más melléképületeket nem mindent építik fel ebben az évben, mert az ahhoz szükséges vályogot maguk a juttatottak vetik ki s erre a munkára már megfelelő idő nem áll rendelkezésre. A tetőszerkezet ezeknél az épületeknél is készen van, a helyszínen rakfárazzák más anyagokkal együtt.

Az ONCSA házakban 42 család lakik, hely szerint ezzel a megoszlással: Szepesen 21 házban 150 lélek, Ebesen 11 házban 75 lélek, Apafáján 10 család mintegy 70 egység. Szepesen még másik három család kapott építési anyagot a saját maguk által korábban megépített házhoz, az Ebesen is 3 család kapott anyag kiegészítést.

A város belső részében is segített az ONCSA 16 olyan ház rendbehozásánál, amelyet a belvíz megrongált és szigetelési munkákat kellett végezni rajtuk, hogy egészségessé tegyék a bennük lakást.

A debreceni ONCSA-házakon 17 válnakozó dolgozott és a mai viszonyokhoz mérten munkájukat általában kielégítően végezték el. Az összes ONCSA-építkezés Debrecenben 820.000 pengőbe került, felhasználták a következő anyagokat: 67.000 égetett téglát, 175.000 fedőcserepet, 4872 kupás cserepet, 550 tekercs szigetelő lemezt, 168 mázsa cementet, 168 mázsa szegyet, ami 5.400.000-nek felel meg s ebből az asztalosmunkákhoz darabonként kiolvasva adták ki a szükséges szegyet, feldolgoztak közel 40 vagon épületfát. Az összes anyagokat 3600 fuvarral szállították a helyszínre, Debrecen környékére.

Mindenki elismerésemeltyőán fáradozott azon, hogy az ONCSA-házakat mielőbb tejjő alá hozzák s el is érték, hogy december 1-ére minden család beköltözhetik új otthonába, mert a lakóházakon az utolsó simításokat is befejezik a napokban.

**Felhívás
a 16-26 éves nőkhöz**

A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet vezetősége felhívja a 16-26 éves nőket, hogy háloszágban teljesítendő, díjazással járó katonai híradószolgálatra mielőbb jelentkezzenek.

A híradószolgálatra jelentkezők 3-8 hetes tanfolyamon vesznek részt és a tanfolyam sikeres elvégzése után a hadbavonult férfiak pótlására — a szükséghez képest — a honvédség egyes alakulataihoz nyernek díjazás mellett beosztást. (Jelenlegi díjazás 202 P.) Híradószolgálatra jelentkezhetik az, aki a középiskola legalább négy osztályát elvégezte. (Gépírnai tudók elnyben.)

A közeli napokban megkezdődő előkészítő tanfolyam jelentkezői közül a tanfolyam egész tartama alatt díjazásban részesülnek és a szükséghez képest villamosviteldj-megtérítésben.

Jelentkezés november hó 8-án, 9-én és 10-én délelőtt 11-1 óráig Ferenc József-út 28. szám alatt első emeleten a Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezetben.

A jelentkezők származási okmányaikat hozzák magukkal.

**A novemberi petróleum
utalványok beváltása**

Ertesíti a közlélelmzési ügyosztály a város érdekelt lakosságát, hogy a petróleumutalványok 17. és 18. számú szelvényére az 1943. évi november hóban összesen 150 liter (egy liter és 5 deciliter) petróleum vásárolható a petróleum árusításával megbízott kiskereskedőnél a napi fogyasztói árban. A petróleumutalvány 17. sz. szelvényére 1 liter (egy liter), a 18. sz. szelvényére 5 deciliter (öt deciliter) petróleum szolgáltatható ki. A szelvények egyszerre is beválthatók. A petróleumutalványok 17. és 18. számú szelvényei csak a folyó évi november hó 30-ig válthatók be. Az utalvány szelvényeire bármely hatóságilag megbízott petróleumkiskereskedőnél lehet vásárolni. Polgármester.

APOLLO
filmszínház
Ma utoljára:
Megálmodtalak
Hétfőtől
SZIAMI MACSKA
Szelezky Zita egyetlen filmje az évadban. Partnerai: Hajmássy, Bilicsi, Erdélyi, Mici, Maklary és Pet és S.

HUNGARIA
filmszínház
Vasárnap és hétfőn
7-EN, MINT A GONOSZOK
Főszereplők: Mednyánszky Ági, Bilicsi, Sárdy, Kiss M., Maklary, Vaszary.
Előadások: vasárnap 3, 5 és 7 óra; hétfő 5 és 7 óra.

METEOR
mozgó
Vasárnap és hétfőn:
Régi nyár
Főszereplők: Honhy Hanna, Smor Erzs, Szilassy László, Vasvári Csontos, Rajnay
Előadások kezdete: hétköznap egynegyed 6 és egynegyed 8 óra; vasárnap délelőtt 11 óra; és délután 3, 5 és 7 óra.

VIGSZÍNHÁZ
mozgó
Ma és minden nap a legragyogóbb vigjáték:
Zenélő malom
Szelezky, Szilassy, Vasvári, Csontos, Latabár és a főszereplőkben. Előadások: vasárnap 3, 5, 7, hétköznap 5 és 7 óra.

Dr. Szobonya Béla marosvásárhelyi ítélőtáblai elnök lett a debreceni ítélőtábla elnöke

A m. kir. igazságügyminiszter dr. Szobonya Béla marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai elnököt saját kérelmére a debreceni kir. ítélőtábla elnöki állására áthelyezte.

Az új táblaelnök 1880-ban született Szobráncon, református vallású, nős. Középsikolai tanulmányait az ungvári főgimnáziumban végezte és ott is tett eretségi kiváló eredménnyel. Jogi képesítést a debreceni jogakadémián és a budapesti egyetemen szerezte meg s 1901-ben a marosvásárhelyi kir. törvényszékhez nevezett ki joggyakornokká 1906-ban albiró, 1909-ben törvényszéki bíró lett a kolozsvári kir. törvényszéknél, ahol már mint fiatal bíró kiemelkedett kivételes jogászai képzettségével és rendkívül éles jutalmazással a bírótársai közül. Képességeit felismerve a tábla elnökének javaslatára 1917-ben az igazságügyminiszter a kolozsvári kir. ítélőtábla elnöki titkárrá nevezte ki. Két év múlva, 1919-ben a román megszállás idején, a románok a hátszegeski letételek megtagadása miatt eltávolították ebből az állásból, ő azonban 1922-ig még Kolozsváron maradt s ott az erdélyi magyarság érdekében tevékenykedett tovább.

1922-ben hagyta el Kolozsvárt és az igazságügyminisztériumban szolgálatot teljesítve jelentkezte a budapesti kir. ítélőtáblához, majd ebben a minőségben

kifejtett eredményes bírói működés után, annak elismeréséül 1934-ben a m. kir. Kúriához nevezte ki bírónak. Itt közel tíz évig a Kúria hiteljogi IV. tanácsában működött, ahol a hiteljogi körbe eső joggyakorlat irányítása és a tisztességtelen versenyről szóló törvénynek a gyakorlati életbe való átültetése terén fejtett ki jogászok körében általánosan elismert, kiválóan értékes tevékenységet. Mint a Kúria kitűnő bíróját a keleti és erdélyi országok felszabadulása után az igazságügyminiszter javaslatára a Kormányzó Úr Öfóméltósága az erdélyi ősi fejedelmi ítélőtábla — a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla — megszervezésével és vezetésével bízza meg s mint ennek az ősi táblának az elnöke 1940. évi november hó 26. napján nyitotta meg történelmi és fényes ünnepségek keretében a székesfehérvári igazságszolgálatát.

Az igazságügyminiszter kitüntető elismerésével kísért három évi itteni működés után most a hatalmas kiterjedésű és kiváló múltú debreceni kir. ítélőtábla élére állított. Miután az új elnök megnyerő úri egyénisége és sikereiben gazdag bírói múltja Debrecenben is széles körökben ismert, ezért itteni munkássága elé is osztatlan bizalommal tekint Debrecen városa.

DEBRECZEN 5. OLDAL 1943. XI. 7.

Ötven éves a revidált svájci alkotmány

Svájcnak mozgalmas napjai voltak mostanában, mert a polgárok a nemzeti tanács tagjait választották meg. A választás a polgári pártnak adta ugyan a nagy többséget, de a legnagyobb párt a szociáldemokrata párt lett, mivel 56 képviselőt adott a nemzeti tanácsnak. Az 1935-ös választások óta a szociáldemokraták 11 képviselővel többletet kaptak a tanácsba. A katolikus konzervatív párt megtartotta 43 mandátumát, a szabadelvű párt 46 képviselőt adott. A paraszt párt 22-ről 26-ra növelte mandátumait számát. A liberális konzervatívok megtartották a 8 mandátumot. A választások alapján a politikai irányvezetők változatlanul a polgári pártok kezében van és a helyzet lényegében azonos az 1935-ös viszonyokkal.

A választásokkal kapcsolatban nem érdektelen megemlékezni a svájci közársaság alkotmányáról, az első alkotmányt 1848-ban adták ki. A negyvennyolcas alapokon épült fel a második alkotmánytörvény 1874-ben. A revidált alkotmánytörvény életbelépésének 50. évfordulóját nem rég ünnepelték a svájciak.

A svájci alkotmányt az Isten-jelentem, az erkölcsi elvek tisztelése és a klasszikus demokráciához való ragaszkodás jellemzi. A törvény legfőbb céljával szabta meg a nemzet egységének, bebecsületének megőrzését. Feladata hármas. A haza függetlenségének fenntartása kifelé, béke és rend fenntartása az országban és végül a polgárok szabadságának, jogainak védelme.

A törvény előtti egyenlőségből következik, hogy nincs kiváltság születés, családi vagy személyi állapot alapján. Az alkotmány a polgár jogainak védelmében annyira előzékeny, hogy megadja a lehetőséget minden polgárnak arra, hogy a szövetségi bíróság előtt panaszt emelhesen minden új törvény ellen, amelyet jogaira sérelmesnek tart. Jogában áll a polgárnak politikai hatóságokhoz is fordulni olyan ügyekben, melyekben a hatósági döntések rendes perorvoslatlaltal nem támadhatók.

A svájci alkotmány nem engedi meg, hogy a vallást politikai mozgalmakként mint eszközt felhasználják. Az alkotmány védi a polgár szabadságát és jogait, de szigorú tilalmat állít, nehogy a szabadságot a népet veszélyeztető módon kihasználják. Az alkotmányban intézkedés történt a baleseti, rokkantsági és özvegyi biztosításról. A biztosítást kiterjesztették a katonai szolgálatban megrokkantakra és az elhaltak hátramaradottaira is.

Az alkotmány nem nyit utat a tömegek szarnoki uralmának, de biztosítja a nép akaratának közzétételét és állandó érvényesülését. A jelentősebb törvényalkotások nagyrésze az alkotmány rendelkezései folytán népszavazás alá kerültek. A nép dönt arról, hogy helyesnek tartja-e a törvényt, vagy nem. Az elutasított törvényt módosítással új szavazásra adhatja a kormány.

Abból az elvből kiindulva, hogy örök érvényű törvények nincsenek, az alkotmány teljes egészében bármikor revidálható a változott viszonyoknak megfelelően. Az alkotmány szerint, ha 50.000 polgár szükségesnek tartja az alkotmány változtatását, akkor népszavazás alá kell engedni az ügyet. Ötven év alatt a svájci polgárok 13 esetben éltek ezzel az alkotmányból eredő jogukkal.

Időszerű kislexikon

KIEV, Ukrajna fővárosa 538 ezer lakossal. Az ukrán mezőgazdasági termékeket feldolgozó élelmiszeripari központ. A német csapatok 1941 szeptember 18-án foglalták el.

Veszprény

BENZINKÚT: SZÉCHENYI-U. 3.
OLAJTELEP: DÉLI SOR 2.

KARTELEN KIVÜL

Szász Lajos közellátási miniszter a decentralizációról, a vezetők felelősségéről és példamutatásáról

Dr. Szász Lajos közellátási miniszter a Községi Jegyzők Országos Egyesülete közgyűlésén beszédet mondott a jegyzők közellátási feladatairól és az új beszolgáltatási rend végrehajtásánál szem előtt tartandó irányelvekről.

— A háborús áldozatváltásban — mondotta a miniszter — többletet kell vállalniuk azoknak, akik életüket a köz szolgálatára szentelték. A köztisztviselők szerepe nem hangban és hivalkodásban jut kifejezésre, hanem a polgári és tisztviselői kötelességek példás teljesítésében. A végzett munka jutalma nem pénz, hanem a nemzet érdekeinek megvalósulása és a nyugodt, tiszta lelkiismeret. Háborús időkben különösen szükséges, hogy a köztisztviselők felvilágosító munkájukkal egykezzenek mindenki számára érthetővé tenni az állam célkitűzéseit. Ma minden kisközség vár, amelynek a jegyző a parancsnoka, a jegyzői iroda az igazság hajléka is.

— A közigazgatás reformjára szükség van, ennek azonban alulról kell kiindulnia. Csak a decentralizáció lehet a helyes irány. A

modern háború bizonyítja, hogy nem gépek, hanem emberek harcolnak. Lehet a gép egészen korszerű, ha vezetője felületes és kishitű. Ugyanígy vagyunk a rendszetekkel. Az, hogy egy rendelet jó vagy rossz, főként a végrehajtáson múlik és itt jelentkezik döntő fontossággal a jegyző munkája.

— A közellátási rendszerben túlvagyunk a tűzpróbán. A jó eredményeket a jegyzői kar önfeláldozó munkája nélkül nem érték volna el.

— Lelkiismeretlen emberek most a ruházatközelgésükkel igyekeznek a falu népét izgatni. Némregeren kértem az ország lakosságát, teremtesse meg a kifordított ruhát és a foltozott cipő divatját. A nép nem fog hinni a lázítók üres ígéretein, ha saját szemével látja, hogy az állam képviselői sem szívesen viseltes ruházatukat. Néhéz időkben fokozottabb a vezetők felelőssége, mert számot kell adni a gondjaira bízott emberek esélyeiketől is. A jegyzők vállaljanak ma százszoros felelősség nyugszik, mert munkájuktól függ nagyrészen országunk jövője.

Debreceni városi adóhivatali tisztviselők előléptetése és kinevezése

A m. kir. belügyminiszter Némethy István és Balogh Kálmán adóhivatali ellenőr, debreceni lakosokat adóhivatali főosztályra helyezte.

Dr. Szabó Lajos, Zilay Sándor, Racz József, Nagy Károly, Kantor József és Vályi Nagy Béla I. osztályú adótitst, debreceni lakosokat adóhivatali ellenőrré.

Kecskés Sándor, Menyhart József, Vioz Ernő, Sarkady Károly, Szabó Géza, Baka Géza, Veress Zoltán, Kovács Béla, Kantor László, Szekeres András és Juhász Dezső II. osztályú adótitst, debreceni lakosokat I. osztályú adótitsté.

Hamar Béla Gyula és Némethy László városi díjnok debreceni lakosokat, Mogyoróssy Győző, Rigola Lajos, Besz Lajos, Szilágyi László, Pásztor Gyula, Sallay Zoltán, Szekeres Béla, Pál István és Szabó Mihály adóhivatali gyakornok, debreceni lakosokat, vitéz Szabó Ferenc, Bodó Margit, Székely Árpád, Tóth Mihály, Sarkady József és Jóna János debreceni lakosokat II. osztályú adótitsté nevezte ki.

közellátási hivatal főtisztviselője, nehéz, felelősségteljes posztokon teljesítenek szolgálatot, a háborús idők feltorlódt munkájait megköszönözött munkavállalással, kifogástalanul, úgy feleltessék, mint a nagyközönség tisztellett, elismerését kiérdemelve végeztek. Előléptetésük széles körökben kelt osztatlan örömet.

Vasárnap adják át Bornemisza miniszternek az ózdi mandátumot

Vasárnap veszi át Ózdon Bornemisza Géza ipariügyi miniszter az egyhangú mandátumot. Az ajánlások lezártáig Bornemisza miniszterrel kívül más nem adja be listáját és így lett az ózdi kerület egyhangulag megválasztott képviselője Bornemisza Géza.

A vasárnapi istelekek alatt legyenek zárva a színházak és vendéglők

Vasárnap rendezi a Protestáns Napok keretében az Országos Bethlen Gábor Szövetség a Horváth Miklós Nemzeti Sportnapokban nagygyűlést a vasárnap megeztelésért. A nagygyűlést Tasnádi Nagy András nyitja meg, majd Turóczy Zoltán és Enyedi Andor püspökök beszélnék, végül vitéz Török Tibor mond záróbeszédet és felolvassa a kormányhoz intézendő feliratot, amelyben a nagygyűlés kéri, hogy a jövőben az istentiszteletek alatt a színházak és a vendéglők zárva legyenek. Déli féltenként órákor Ravasz László püspök a rádióon keresztül felszólítást intéz az ország népéhez a vasárnap megeztelésért.

A Fiedel-trió hangversenyDebrecenben

A német Tudományos Intézet képviselőinek megnyitása alkalmából a Fiedel-trió este 7 órai kezdettel hangversenyt ad a Német Tudományos Intézetben. A trió tagjai Franz Siedersbeck, Beatrice Dohme, Erich Wilke mind a maiban frankfurti zenekari professzorok, akik érdekes korhű hangszereken a gólika és a renaissance zenéjéből mutatják be a legértékesebb darabokat. A hangszeres zene élénkítésére Ernst Conrad Haase fog énekelni. Külön említést érdemel, hogy az együttes hangszereit teljesen korhű kivitelben készítették. Belépődíj nincs, műsorvezetés kötelező.

Baromfit, pulykát

a beszolgáltatási pontrendszerbe bevezetésével is vásárolók:
KIRA JÁNOSNÉ, Burgundia-u. 4. szám.

FIGYELEM!

TELEFONSZÁMOM MEGVALTOZOTT! ÖZV. GSCHMEIDY JAKABNÉ KALYHASMESTER, DEBRECEN, TIMAR-UTCA 17. SZÁM.

Új telefonszám: 37-46

Új osztrák kávéház, kandiok raklaron, vállal átrakást, tisztítást vidékre is.

Pártközi értekezlet volt

Budapest, nov. 6. Tasnády Nagy Andras a képviselőház elnöke szombaton délután értekezletre hívta össze a képviselőház pártjainak vezetőit.

Az értekezleten megjelent Kálai Miklós miniszterelnök, Tasnády Nagy András a képviselőház elnöke, vitéz Thuránszky László államtitkár, vitéz Török Tibor és Krudy Ferenc a képviselőház alelnökei, továbbá a Magyar Élet Pártja részéről vitéz Lukács Béla miniszter, a MEP országos pártelnöke, Bárczy Ferenc, a MEP helyettes pártvezetője, Koleszky István, a MEP ügyvezető alelnöke, továbbá Magasházy László és Benes Zoltán, az Erdélyi Párt részéről

Albrecht Rezső és Ember Géza, a Magyar Megújulás Pártja részéről vitéz Imre Béla és János Andor és a Magyar Nemzeti Szocialista Párt részéről Bakó László, a Nyilas Párt részéről Szilágyi Jenő, a Független Kisgazda Párt részéről Tildy Zoltán és Bajcsy-Zsilinszky Endre, a Keresztény Párt részéről Közi Horváth József, a Szociáldemokrata Párt részéről Kabók Lajos, a Polgári Szabadság Párt részéről Rassy Károly, valamint Csóor Lajos és Meskó Zoltán pártönkivüli képviselők.

A pártközi értekezlet a képviselőház munkarendjét és az ezzel kapcsolatos kérdéseket beszélt meg.

A belügyminiszter nép- és családvédelmi ösztöndíjat létesített

A belügyminiszter a magyar szociálpolitika újabb lépéseként az Országos Nép- és Családvédelmi Alap terhére, nép- és családvédelmi ösztöndíjat létesített, amely leginkább rászoruló néprétegek szellemi felemelését szolgálja.

első tisztviselőjéhez, városban a polgármesterhez kell benyújtani. Az ösztöndíj összegét a belügyminiszter évenként állapítja meg. Ez évben az ösztöndíj összege főiskolai hallgatók számára havi 120 pengő, más tanulóknak havi 80 pengő.

Amnesztia Romániában

Bukarest, nov. 6. (MTI) A román hivatalos lapban amnesztia-rendelet jelent meg. A rendelet, amelyben Mihály király széleskörű amnesztia adott a király nevenapjával hoztak összefüggésbe.

Helsinki, nov. 6. (MTI) Az esztországi német katonai bíróság három személyt halálra ítélt. Őt személyt pedig háromtól 15 évig terjedő fegyházbüntetéssel sújtott. Az elítéltek élelmiszerszállítványokat fosztogattak.

—ooOoo—

BELLA cipőüzlet

Széchenyi-utca 44. alá költözött

Debreceniek írtak legtöbbet Kálvinnól

Emeletes szürke épület az Apafi-utca és a Kassa-út sarkán. Itt az arpadtéri parókian keressük meg Hegyaljai Kiss Géza lelképítőt. Az új könyve most jelent meg: *Kálvin János*. Ennek időszerűsége révén kérdezzük Kálvin magyar irodalma felől.

Örömmel láthatjuk, hogy debreceniek vannak legtöbben azok közt, akik Magyarországon Kálvinnól írtak, mondotta.

Kik például?
— Kezdjük a két Révész Imrével. Az idősebb ilyen címen írt róla könyvet: *Kálvin és a kálvinizmus*. III. kiadása 366. lap. Utóbbi munka. Az újabb *Révész Imre* a legnagyobb Kálvin-tudó könyvet fordította le magyarra. Itt van: *Doumerge Emil: Kálvin jelleme*. Alig több 100 lapnál. — Formás könyv, szép olvasmány! — Még ki foglalkozott Kálvin életével a debreceniek közül?

— Balogh Ferenc fordította le *Merle d'Aubigné* genfi tudós könyvét. A reformáció történetével foglalkozott. A Balogh-féle átdolgozás 1878-ban itt jelent meg *Kálvin János az újkor szabadság egy alapítója* címmel. *Janosi Zoltán* Hadorn Vilmos könyvét adja magyarul. *Férják és hősök*. Nagyon jó benne a Kálvinnól szóló fejezet. 1917-ben minden egyháznak megküldték *Erdős József* remekbe készült tanulmányát a reformációról s benne Kálvinnól. S. Szabó József bátyánk a debreceni egyetem diszunktora is írt egy füzetet. Csak 32 lap. De alkalmas volt a népszerűsítésre. Ez: *Kálvin János élete és reformációja*. A költők közül *Baja Mihály*nak van több reformáció verse, jól szavalható a *Ki volt Kálvin János* című költeménye. *Uray Sándor* reformáció emlékkönyvében írtam először Méliuszról, a magyar Kálvinnól.

— Látnak, hogy a debreceniek elég szépen kivették a részüket a Kálvin-szellemű munkák irásából.

— Sokkal többet írtak, mint amennyit én most hamarjában emlétek. Ne feledkezzünk el *Rabold Gusztáv* tanár urunkról. Kálvin *Institutióját* 2 nagy kötetben ő fordította le latinból *Cselegedy Sándorral*. Nemrég jelent meg a reformátor főművének az új fordítása. Ez *Kálvin János Institutiója*. Egy vastag kötet *Révész Imre* és *Vasady Béla* kitűnő tanulmányával.

Hatalmas könyv kerül az asztalra: *Kálvin és a kálvinizmus*. — Tessék! A debreceni egyetem hittudományi karának a professzorai írtak. *Varga Zsigmond*, *Kállay Kálmán*, *Erdős Karoly*, *Török István*, *Vasady Béla*, *Csikéz Sándor*, *Soós Béla*. Külön kiemeljük *Csánki Benjámin* tanulmányát *Kálvin predesztináció-tanáról*. És *Révész Imre* értékelését: *Méliusz és Kálvin*.

— Nagytiszteletű úrnak mi a célja *Kálvin-Könyvével*?

— Az én életemnek az a célja, hogy a magyar népet közelebb vigyem az Istenhez. Új könyvem ebben az irányban akar szolgálni kortársaimnak. Iratkeresőket vizsik ki a falvak népének. A kiadó a Református Traktátus vállalat. Ugyanaz adta ki már több elbeszélésemet. A *Tiszabcsi galambok*-ból *Sőregly János* alig tudott egy példányt keríteni a múzeum számára. Egy ember ott hordta a rongyait a zsebében. A malomban olvasott fel belőle. Egy papné szindarabnak dolgozta fel. Epp így elfogyott a másik is: *Karácsonyest Wittenbergben*. Abban Luther-ólyan melegen, ahogy wittenbergi látogatásom nyomán a sziveimből felfakadt.

— A mostani könyvtől mit vár?

— Várom belőle a III. kiadást.

Hölgyeim!
Nem drága az
ANGORA KALAP,
ha „KALAPIPAR“-ná.
Széchenyi-utca 7. szerzi be
Elsőrendű szalonmunka
Fővárosi modellek
P 50.— és 55.—

DEBRECZEN 7. OLDAL 1943. XI. 7.

Genbe. Nem lehet kijutni. Egy professzorom az utolsó vonattal tudott hazajönni. Az az id5 volt, amelyről Koncz a Fekete Kolostort írta. Mert nem mehettem, annál is tüzebben ragaszkodtam Kálvinnhoz. Szeretném a házját látni. Egyházi téren ő a csilagom. Nemzeti téren Kossuth.

Lapozzuk a most megjelent Kálvinnól szóló könyvet:
— Újjak latszik ez is: *Magyar diák a Kálvin sirjánál*.
— Pedig nagyon régi. Csak azt sajnálom, hogy nem debreceni diák volt. *Skaricza Máté* járt ott az elítelt helyen, ahol a nagy reformátort eltemették. Nyolc évvel a Kálvin halála után állt meg a jeltelen sírnál és feljegyezte benyomásait. Bár én is megállhatnék. De ma már nem tudjuk, hol nyugszik. — Porra vált, mint Méliusz — ismeretlen mélységben...

Amíg élek dolgozni szeretnék Kálvin-könyvem és Kossuth-könyvem. Mindig többet és mindig jobbat rólok.

— Mi indította a Kálvinnal való foglalkozásra?

— Egyrészt a hajlamom. Másrészt ellenzések legyőzése. Az apai őseim, Mátyás, 200 év előtt miskolci prédikátor volt. Régi kálvini sari. Az anyam nagyapja, Theisz Márton Lajos, írta ezt a könyvet. Imakönyv az ifjúság számára. Engem Kálvin felém sodor a mult. Benne találok meg egyik eszményképem. Tüzes, ihletett és a nép embere. Ugyanezt szeretem Hóhi Juhász Péterben is: színmagyar kiadásban. Somogyi fiú Debrecenben. Csudákat tudott itt élni. Kálvinhoz hajt a vonzódásom. És Kálvinhoz hajt az is, hogy nem bírtam eddig elérni a földjére. Theologus koromban 2000 koronát kaptam volna, ha kimegyek

Csütörtökön városi közgyűlés lesz

A jövő évi költségvetést tárgyalják

Debrecen város törvényhatósági bizottsága csütörtök délután rendes közgyűlést tart. — A tárgysorozat legfontosabb ügye a jövő évi költségvetés megvitatása lesz. A többi ügyek között szerepelnek a lófogatú és gépkocsik helypénzének felemelése, egyes számviteli tisztviselők jutalmazása, a Nagytemplom előtti vágány

áthelyezésével kapcsolatos közanyag beszerzése, a honvédek részére 1819 pengő értékű szerzetadomány küldése.

Érdekes, hogy a rendes tárgysorozatra még nem vették fel a tisztviselők karácsonyi segély iránti kérelmét, lehetséges, hogy ez póttárgysorozatra kerül.

Ma kezdik meg a kollégiumi tanárok a székfoglalókkal való nyilvános bemutatkozást

Ma délelben féltizenkettőkor a Kollégium Oratóriumában igen érdekes és érdekes új szokást kezdnek meg a kollégiumi tanárok. Akiiket megválasztanak kollégiumi tanárrá, az új rendszer szerint székfoglalót tart és előadás keretében mutatkozik be a közönségnek.

Az érdekes és nagyon helyes kezdeményezés során ma délelben négy tanár tart székfoglalót a következő előadási tárgyakkal:

Dr. Péter Zoltán tanárképzőintézet tanár „A nevelés mint a lélek vezetése”, dr. Orokosi Nagy Gábor gimnáziumi tanár „Kollégiumi diák a Kollégiumról”, A Kántus énekszáma utáni Csenky Imre tanítóképzőintézet tanár „A cigányhangsor problémája” és végül Szabó Béla polgári iskolai tanár „Kirándulás Tóth Árpáddhoz” címmel tart előadást.

Nagy érdeklődés előzi meg D. dr. Révész Imre püspök záróbeszédét, mellyel a székfoglalók sorát bezárrja és a jövőre névre irányt mutató kijelentései lesznek.

Nyugalmozott MAV főtisztviselők összejövetele

Az ifjúság feladatai az erkölestelenség elleni küzdelemben

Elnök érdeklődés mellett folyt le a nyugalmazott MAV főtisztviselők november havi összejövetele a Pallás-utcai kisteremben, ahol *Mandy Bertalan* igazgatóhelyettes meglepetésszerűen elvitt a megjelent kártyásokkal együtt a megjelent kártyásokat ezek között az első ízben résztvevő *Hajdu László* ny. MAV üzletbiztos, akinek megjelenése az összejövetel díszül szolgált.

Dr. Budahazy-Brückner Ernő kir. egészségügyi főtanácsos, főorvos megemlékezett arról a magas színvonalú értekezletéről, melyet a MAV igazgatószági főorvosa, *Vitéz dr. Csia Sándor* egészségügyi főtanácsos tartott a buda pesten legutóbb rendezett szexuálitika előadásoroztatban. — „Az ifjúság feladatai az erkölestelenség elleni küzdelemben” címen. Ennek a kiadványának terve nem csak az ifjúságra, hanem a nagy társadalmi is kiterjed. **Kívánatos, hogy alakítsák meg a magyar ifjúság erkölestelenségi bizottságát, mely együttműködve keresztény alapú tevékenységű orvostársadalomnak, folytassa a harcot a nemzet érdekében.** A budapesti egyetemen rendezett szexuálitika előadásoroztat a debreceni ifjúság körében is nagy érdeklődést és rokonszenves hatást keltett.

Farkas Géza felügyelő közölte, hogy a rádió közelmúlt műsorán a ny. MAV főtisztviselők családi köréből készült szerepeltet nagy sikerrel: dr. **Ujfenyvesné Mandy Margit** önkéntes művészetével, **Szójka Béla** ny. műszaki tanácsos leánya, dr. **Szabó Imre**, **Szójka Anna** pedig „Bolyongás Kalotaszegen” című előadásával szereztek nagy elismerést a rádió népes közönségének.

Ferenzy Viktor felügyelő a tole

Genbe. Nem lehet kijutni. Egy professzorom az utolsó vonattal tudott hazajönni. Az az id5 volt, amelyről Koncz a Fekete Kolostort írta. Mert nem mehettem, annál is tüzebben ragaszkodtam Kálvinnhoz. Szeretném a házját látni. Egyházi téren ő a csilagom. Nemzeti téren Kossuth.

Lapozzuk a most megjelent Kálvinnól szóló könyvet:

— Újjak latszik ez is: *Magyar diák a Kálvin sirjánál*.

— Pedig nagyon régi. Csak azt sajnálom, hogy nem debreceni diák volt. *Skaricza Máté* járt ott az elítelt helyen, ahol a nagy reformátort eltemették. Nyolc évvel a Kálvin halála után állt meg a jeltelen sírnál és feljegyezte benyomásait. Bár én is megállhatnék. De ma már nem tudjuk, hol nyugszik. — Porra vált, mint Méliusz — ismeretlen mélységben...

A 80 éves Kiss Ferenc professzor bejelentette:

A Szeretetszövetség átadja magát a református egyháznak

A Protestáns Napok kiemelkedő eseménye volt az Országos Szeretetszövetség ünnepélye, amelyen a szövetség alapítója és ügyvezető igazgatója, dr. Kiss Ferenc nyugalmazott egyetemi tanár tartott előadást. Ennek során kijelentette, hogy eredeti elgondolásával nem egyeznek, ha a Szeretetszövetség megmaradna egyesületi munkának. Eddigi fejlődése megmutatta, hogy Isten szerint való kezdeményezés volt. Most „megtehető lesz a második nagy lépés, a Szeretetszövetség átadja magát minde-

szövetség átadja magát minde-

szövetség átadja magát minde-

A Tisza István Tudományos Társaság I. osztályának ülése

A debreceni Tisza István Tudományos Társaság I. osztálya pénteken megtartott ülésén a Révész Imre ref. püspök, egyetemi ny. r. tanár lemondásával megüresedett osztályelnöki tisztségére **Flachbarth Ernő** osztálytitkár indítványára **Hankiss János** államtitkár, egyetemi tanár, h. elnökké pedig **Százdeczky-Kardoss Tibor** egyetemi ny. r. tanárt egyhangúlag megválasztotta.

Százdeczky-Kardoss Tibor elnöki székfoglalójában meglepő szavakkal méltatta Révész Imre osztályelnöki működését és indítványára az osztály **Révész Imrének** a Társaság érdekében kifejtett elévülhetetlen érdemeit jegyzőkönyvben öröközte meg.

A megüresedett h. osztálytitkári tisztségre az osztály egyhangúlag **Szabó Árpád** egyetemi ny. r. tanárt választotta meg.

Napirend előtt **Százdeczky-Kardoss Tibor** megemlékezett **Csánki Benjámin** nyug. egyetemi tanár, a társaság rendes tagjának elhunytáról, akinek életét és tudományos működését legközelebb emlékbeszédben fogják méltatni. Az osztályelnök megemlékezett továbbá **Herczeg Ferencnek**, a társaság tiszteletbeli tagjának nyolcvanadik születésnapjáról, akit a Tisza István Tudományos Társaság átiratban üdvözöl.

Üzenetek a frontról

Dr. Tippay Benő orvos-újszóló az F 847. tábort postaszámra hazaságuik egyfordulóját alkalmából szívbeli jókívánatait küldi Debrecenben lakó feleségének, Isten áldását kéri életére és forró szeretettel kívánja, hogy az egyfordulót — ha megkeve is —, de együttúlesen ünnepelhesék meg.

Fazekas József tizedes Hajdúnánáson lakó hozzatartozóinak üzeni, hogy jól van, egészséges. Kéri az otthoniakat, azonnal írjanak, mert nem kap levelet és haligatásuk miatt aggódik. Sok szerető ösoköt, üdvözlöt küld.

Bodnar M. haly orvosvezető a H 815. tábort postaról üzeni Hajduboszoronyban lakó feleségének, hozzatartozóinak és ismerősöknek, hogy jól van, egészséges. A csomagot megkapta, halálán köszöni. Sokszor gondolt hazaszerető ösokjait küldi.

Orsz Lajos tizedes értekezlet Debrecenben lakó szüleit és katekat, hogy semmi baja sincs, egészséges. Kéri, hogy levelei kérese miatt ne aggódjanak. Sok szerető ösoköt, üdvözlöt küld.

Szabó Lajos tizedes K 951. tábort postaszámra üzeni Tettelezen lakó feleségének és szüleinek, hogy jól van, semmi baja sincs. Kéri, ne aggódjanak érte. Sok levelet var, szerető ösokjait küldi.

Szabó István tizedes a P 939. tábort postaszámra üzeni Debrecenben lakó feleségének, hogy egészen jól van, semmi baja sincs. A névnapra szívbeli jókívánatait küldi.

Kovács Lajos honvéd a B 500. tábort postaról küldi szerető ösokjait és üdvözlöt szüleinek és Vigh Katóknak Debrecenben és Kolozsvárra. Ismerőseit üdvözi, sok levelet var. Jól van, egészséges.

Éles Imre tizedes a K 641. tábort postaról üzeni Hajduboszoronyban lakó testvérének, ismerősöknek, hogy semmi baja sincs, teljesen egészséges. Sok levelet var.

Veréb Antal szakaszvezető a P 939. tábort postaszámra, szüleinek testvé-

A budapesti egyetem francia lektora előadást tart Debrecenben

Kedves és előkelő vendége lesz Debrecennek, Hétfőn délután félhatórai kezdettel a Déri-múzeum dísztermében előadást tart **Pierre Moorfgat**, a budapesti tudományegyetem francia lektora. Debrecen közönsége ismeri a kiváló előadót, aki már a Nyári Egyetemen is nagy tetszéssel fogadott előadást tartott.

Pierre Moorfgat abból az alkalomból jön Debrecenbe, hogy itt az Alliance Française debreceni tagozata megkezdje működését.

Szerdán délután öt órakor kezdődik az ingyenes francia nyelvtanfolyam, illetőleg akkor tartják az első megbeszélést. Beiratkozni lehet szerdán, csütörtökön és pénteken 5-7-ig az Alliance Française hivatalos helyiségében (Doboztárjáró a Gambrius bejáratnál szemben).

A Déri-múzeumban tartandó hét fői előadásra belépődíj nincs.

Utonállók megtámadták és összeverték egy asszonyt

Harangi Sándorné Dömsödy-utca 25. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik megtámadták és összeverték. A sértett asszony feljelentésében előadta, hogy gyantszerűen ment az utcán, amikor szemközti jött vele egy ismeretlen férfi és nő egy fiatalemberral együtt, akit Jánosnak hívnak. Ezt később tudta meg, amikor az asszony mindig azzal biztatta a fiatalembert:

— Üssed, János... nagyot üssél rá!

A három utonálló bottal támadt a védtelen asszonyra, megverték, megtaposták, majd otthagyták a helyszínen. Haranginét súlyos sérüléseivel kezelés alá vették. Az ismeretlen támadók kézrekerítésére a rendőrség megindította a nyomozást.

— ONCSA családlátogatók figyelmébe! A debreceni református egyházrészek munkaközössége november 8-án, hétfőn fél 4 órakor tartja első értekezletét a Révész-tér 2. szám alatti gyülekezeti teremben, melyre valamennyi önkéntes családlátogató testvert szerettel hív és vár a munkaközösség vezetője.

Völegénynek

nagy a gondja, nincs frakkja sem szmokingja, zsinóros magyar ruhája. — Ne törje a fejét keresse fel

Végh ruhakölcsönzőjét

Vár-u. 1.

BÉLYEG-
gyűjteményt,
sorozatokat, tomegbevevőket veszek.
Ajánlatokat armegjóvalással kérek.
MÜLLER BELA, BUDAPEST,
József-körút 75

H I R E K

Dolgoztass, hogy dolgozhass!
Gyógyszertárak éjjeli szolgálata,
november 6-án reggel 8 órától,
november 13-án reggel 8 óráig:
Arany Angyal, Piac u. 50, tele-
fon: 34-06 — Reményesség, Csa-
pó u. 22, telefon: 14.21 szám —
Szentháromság, Homokkert,
Szabó Kálmán u. 14, tel. 17-09.
Sas, Hatvan u. 66, tel.: 39-19.

KI VAGY?
Ki vagy? Ki legszebb vagy
nékem,
Ki vagy? Te legdrágább szépen?
... Ki nyugszol fehér kö alatt...?
Háromcegy év idő haladt,
Elrepültél angyal szárnyon,
Soh' se látott fehér álom!
... Öszirózsa tavasszal nyílt,
És már assák a hideg sírt...
Kinek nem mondta sohase szám,
Édesanyám! Kedvesanyám!
Deső Emil.

— Vasárnapi istentisztelet a ref. templomban. Nagyt templomban délelőtt 10 órakor dr. Ferenczy Károly, délután 5 órakor dr. Farkas Pál. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor Szentes László, délután 5 órakor dr. Mihály Kocsis utcai templomban délelőtt 10 órakor Kusár Dező, délután 5 órakor Duszica Ferenc. — Karolyi Gáspár-terti templomban délelőtt 9 órakor Kolozsvári László, délután 4 órakor Rácz Zoltán, Ispolyi-templomban délelőtt 10 órakor Molnár Ferenc, délután 5 órakor Birinyi János, Arpád-terti templomban délelőtt 10 órakor dr. Hegyaljai Károly Géza, délután 5 órakor Farkas Zoltán. Homokkerti templomban délelőtt 10 órakor Kovács József, délután 5 órakor Bánay Zoltán, Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor Baja Mihály, délután 5 órakor Márton Károly, Csapokerti templomban délelőtt 10 órakor dr. Dancsázy Sándor, délután 5 órakor Balogh József. Kerekes-telepi templomban délelőtt 11 órakor dr. Czeglédi Sándor. Augustus-szannatoriumban délelőtt egy negyed 10-kor Kocz Zoltán. Egyetemi klinikák: egész héten Szentes László és Kocz Zoltán, Úgyezség fogházban délelőtt 9 órakor Magyar Bertalan, Tejlás-kerti áll. iskolában délelőtt 10 órakor Sipoos Imre, Tejlásvetői gyul. házban délelőtt 9 órakor Erdei Károly, Wollaffka-telepi olvasóköriben délelőtt 10 órakor Pinczés Pál. ONCSA-telepen délután 5 órakor Rácz Zoltán, Olajtőben délután 3 órakor Szűcs Tibor, Tanyai istentisztelet, Fancsikán délelőtt 9 órakor. Létai úton délelőtt 11 órakor, Hosszkaplyi-úton délután 5 órakor Udvarihegyi György. Ebesen délelőtt 10 órakor Molnár Gyula I. Nagyeseren délelőtt 9 órakor. Szatán délelőtt 11 órakor Molnár Gyula II., Pallagon délelőtt 9 órakor vitéz Szabó Endre. Harmashegyen délelőtt 10 órakor és Lukaházán délután 2 órakor László L. Elek, Szepesen délelőtt 10 órakor Pál Antal, Ondó I. Kádardalon délelőtt 10 órakor Rápolthy Arpad, Macson délelőtt 10 órakor. Kibacsoson délután 2 órakor Nagy Sándor. Gyermekistentisztelet. Egyetemi templomban délelőtt fél 9 órakor Szentes László Rózsvet. ter. 2. délelőtt 10 órakor Uray Sándor. — Az egyetemi templomban f. hó 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az egyetem által rendezett igehirdetési sorozat tárgya: „A gyülekezet éneke”. Igét hirdet dr. Czeglédi Sándor egyetemi tanár. — A Szent Anna utcai főplébánia templomban esendés misék: 6, 7, 8, 20, 9 órakor. Fél 10 órakor nagy misét mond és prédikál dr. Bánász László prepost plébános. Esendés misék még: 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. A Homokkerten dr. Vass Péter, a Szoboszlói: úton Roman Béla, az Augustus-szannatoriumban Gotsch Gy., a Pallagon Nagy Miklós, a fogházban Palmay József, Mikeperesen dr. Zer-

Cement
laposnál és önműködő korong-
csengető szabadalmazásához
társat keresek. — Gép keszen
van. **Huszár László**, Debrecen,
Rothermers-u. 63.

Perzsaszőnyeg

művészi javítást vállalja. —
Perzsaszőnyegeket legmaga
sáb! ÁRUF VASA
MARKARIAN SZIRACAN,
DEBRECEN A JITO UTCA 10. SZ.

nye József prédikálnak. Este fél 7 órakor szentestibetétel, prédikál Joo Sándor.

— Görög katolikus templomban ma d. e. háromnegyed 7 órakor esendes szentmise, egy negyed 8 órakor reggeli istentisztelet, 8 órakor diákmissze, 9 órakor katonamisse, 10 órakor nagy szentmise. — A szentbeszédet Papp Gyula szentleki tanácsos mondja, háromnegyed 12 órakor esendes szentmise, d. u. fél 4 órakor rózsafüzér ájtatoság, 4 órakor vespernye és szentestimádás. E hó 8-án, hétfőn: Mihály és Gábor főangyalok ünnepe vasárnapi miserend.

— Az evangélikus templomban vasárnap d. e. 9 órakor ifjúsági istentisztelet, prédikál Domesz Tivadar. — D. e. 10 és este 8 órakor gyülekezeti istentisztelet, prédikál dr. Pass László.

— Az unitárius templomban november 7-én d. e. 10 órakor iskolai év-megnyitó istentiszteletet tart Ferencz József lelkész.

— Az „Anyák találkozója” előadássorozatának egyik legfontosabb pontja a magyar anyacsémény megrajzolása, ennek az előadásnak előkészítését dr. Karácsony Sándor vállalta. Előadását hétfőn délután 6 órakor tartja meg a ref. egyház tanácstermében. (Kálvin-ter.)

— A Péterfia-utcai egyházzész nőszövegsége kedden, 9-én délután 5 órai kezdettel a Baltazár-teremben Kálvin-ter. 5. szám alatt szeretetvendégséget rendez, melyen dr. Karácsony Sándor egyetemi tanár tart előadást „Szolgálatról az áldozatig” címen. A szeretetvendégségre jegyek hétfőn és kedden délelőtt dr. Farkas Pál lelképásztor-nál (Kálvin-ter. 17) kapható és aznap délután a helyszínen a pénztárnál.

— Ma van Rédei László és Sídó Zoltán 25 éves színjátszó jubileuma a MÁV Egyetértésben. Rédei László és Sídó Zoltán, a MÁV Egyetértés művészeinek 25 éves színjátszó jubileumi előadása ma, vasárnap délután 5 órai kezdettel lesz a MÁV Egyetértés dísztermében. Előadásra kerül a „Sárgarigófészek” című Erdélyi-operett. A két kitűnő művészember jubileuma iránt, akik negyedszázada dolgoznak a magyar kultúra érdekében, nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— A nyálánk betörők lekvárt loptak. Kovács Józsefné, vendéglős neje, Virág-utca 38. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki a hajnali órákban lakásuknak az utca felől levő élelőkamarája ablakán a dróthálót kivágtá és az így támadt részen benyulva 200 pengő értékű baracklekvárt és szilvaizt ellopott. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

- **Árdrágítás miatt eljárás indult** Prebuk Mihályné hajdúdorogi asszony ellen, aki a piacon 50 fillérjével adta a tojás darabját. Ugyancsak tojásdrágítás miatt kerül a bíróság elé Czifra Anna hajdúdorogi asszony, aki írni, olvasni sem tud, de a tojás darabjért 70 fillért kért.
- **Orvosi hír.** Dr. Takács Sándor csecsemő- és gyermekorvos újból rendel. Hatvan-u. 13. Telefon: 13—39.
- **Megkezdődött a hó- és gumicipő,** valamint cipzárjavítás Kovácsnál, Deák Ferenc 3.
- **Benedek Ilona** kalapszalóját Piac-u. 49. II. helytze át. Rendkívül mérsékelt árak.
- **Új tanfolyam kezdődik** november elején a Simai Magdolna és Sipkovic Béláné Slezák Mária gyorsíró-, gépiró- és szépiróiskolájában. Debrecen, Piac-u. 73. Elkészítés államvizsgára. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon: 22-53. Debreceni tank. kir. főig. eng. szám: 5548/1943—44.
- **Dr. Naményi Gyuláné** gyorsíróiskolájában, gépiróiskolájában (Batthyány-u. 1) novemberből kezdő tanfolyam. Elkészítés államvizsgára. Vidékieknek vasutkedvezmény. Telefon: húsz-hatvenhét. Debreceni tanker. kir. főig. eng. száma: 6741/1942.

Kerékpárt, varrógépet, gramafont
szakszerűen javít. Villányt szerel.
ROBOZ és HAMMER Piac-u. 8.

Szelezky Zita férjével részt vesz a hortobágyi vadlibavadászatokon

A Hortobágyon egyre jobban kialakul a vadászeszon Napról-napra érdekes vendégek serege keresi fel a pusztát, a hortobágyi csárdát. Szombaton este a csárda asztalainál illuzterias társaságot lehetett együtt látni. Megérkezett a hétvégi vadászatra gróf Teleki Mihály, gróf Bethlen Ádám, Kiss Elemér, az IBUSZ igazgatója, Jandrasich György, a Ganz-gyár igazgatója, Kocsis Endre műgyemelt tanár német vendégeivel, dr. Backer István újpesti kórházigazgató, aki Debrecenből került fel Budapestre. Az esti órákban elegáns gépkocsiján megérkezett a legnépszerűbb magyar filméssz, Szelezky Zita is, aki férjét, Halmos Gyulát, a Szűrkétaxi igazgatóját kísérte el a vadászatra. Halmos Gyula ugyanis nemcsak szenvedélyes evész, hanem legalább ugyanolyan kitűnő vadász is. — Szelezky Zita és férje a hortobágyi csárdában szálltak meg, ahol nagyzerőr hangulatban töltötték az estét és már a hajnali órákban kimennek a vadászatra. A kitűnő filmszínésznő hétfőn reggel megy vissza férjével együtt Budapestre, mert hétfőn már filmfelvételei lesznek. A jövő szombaton azonban valószínűleg ismét kirándulnak a Hortobágyra. A vendégek elragadtatással beszélnek a nagyzerű vadászeszonról. Alighanem napokon belül új vadászati rekordok születnek meg a Hortobágyon. Eddig is számos érdekes vadászeskmánny akadt. Többek között lőttek egy vörösnakú ludat, egy örvöludat, egy sarkvidéki búvár és darukat. A jó langyos őszi eső egyébként megérkezett a Hortobágyra is. Mindenki örömmel fogadta a késői vendéget. . .

— **Felhívás.** A házfelügyelők debreceni csoportjának vezetősége felhívja a Debrecenben élő összes házfelügyelők figyelmét arra, hogy a hó 8-án délelőtt 10 órai helytségükben a közgyűlés megtartásának határidejét megállapítandó fontos megbeszélést tartanak.

— **A nyilastelepi református nőszövegsége** vasárnap délután 6 órakor teastélyt rendez, melyre szeretettel hív és vár mindenkit. Megnyitó beszédet mond Sipoos Károly lelképásztor, Szavai Mánya éva és Jakab Katalin leánykörti tag, Szindarabot adnak elő Brdeí A. Mária, Pécsi Mária, Pécsi Ilona, Berecz Erzsébet, Bartók Rozsika leánykörti tagok. Előadást tart Papp Imre lelképásztor. Párbeszédet adnak elő Sipoos Katalin és Radosai Erzsébet leánykörti tagok.

— **Élelővesztet.** Debrecen sz. kir. város elsőfoku közigazgatási hatósága értesíti a város érdeklők lakosát, hogy a debreceni sz. kir. Bethlen Gábor 11. hönvéd gyalogezred a hajdúhadházi lőtéren ez évi november hó 13-án reggel 7 órától délután 18 óráig, a pallagpusztai lőtéren pedig ez évi november hó 9., 10., 11., 13., 16., 17., 18., 22., 24. és 26-án reggel 7 órától 12 óráig, 14 órától 18 óráig élőlővezetést tart. A lögyakorlat napján a lőtéren lenni ott tartózkodni tilos és életveszélyes. A lőterület terület nem robbant lövedékek, vagy azok alkotórészeinek érintése tilos és felfalásuk az érdeklők község előljárosának bejelentendő.

— **Kérem az almatermelőkhöz.** A Vöröskereszt a debreceni hadikórházakban ápolat sebasült és beteg katonák részére a szeretetsegmokban többek között almát is oszt szét. Ennek lehetővé tétele céljából kéri az almatermelőket, hogy fenti célra adományozzanak almát. Az adományok a Vöröskereszt irodába (Simonffy-utca 1. II. em. 12) szolgáltatandók be naponta 10—13 óráig. Ugyanott előadóládák kaphatók.

— **Megtámadták és verekedés közben ellopták pénzt.** A debreceni rendőrség ravasz trükkel dolgozó tolvajbanda után nyomoz. A tettesek, akik többen vannak, megtámadták kizemelt áldozatukat, verekedést kezdeményeznek és a verekedés, civakodás hevében a társaság egyik tagja ellopja a megtámadott pénztárcáját, vagy ruhaneműjét. Kovács Mártonné Iskola-utca 4. szám alatti lakost támadja meg hasonlóképpen egy társaság. Egy asszony minden ok nélkül rátámadt és ütni kezdte. Kovácsné védekezett, de az asszony és a kísérőjében levők mind fenyegetőbben léptek fel, majd egyezsere csak elmenekültek. Csak távozásuk után vette észre Kovácsné, hogy a csetepaté hevében ellopták relikáját 25 pengővel.

— **Felhívja a városi adóhivatal az adózó közönséget,** hogy az 1943. év IV. évnegyedre esedékes együttesen kezelt közadó tartozását 1943. évi november hó 15-ig fizesse be. A befizetés naponként 8—12 óráig a városi adópenztárban vagy pedig a 87.958. sz. postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával eszközölhető. A csekkelapon a küldemény rendeltetése és a főkönyvi tétel szám feltétlen feltüntetendő. Ugyanakkor figyelmezteti a városi adóhivatal az adózó közönséget arra is, hogy a mulasztók ellen a határidő lejártá után a legszigorubb végrehatási eljárást fogja folytatni tenni.

— **Álkuless betörő fényes nappal kifosztott egy Borz-utcai lakást.** Öv. Spóner Jánosné Borz-utca 14. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki távollétében fényes nappal álkulessal behatolt a lakásba. A zárat álkulessal felnyitotta, a lakatot leverte és a szekrényeket felnyitva, mindent összedulva valósággal kifosztotta a lakást. A betörő elvitt többek között egy értékes női kabányagot hozzávalóval együtt, selemet, lepedőket, törülközőket és más ruhaneműket 5000 pengő értékben. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Rómában a gyufát adagolják,** minden háztartás egy hónapra 50—50 szál gyufát kap. A dohányosok egy hónapra 200 szál gyufára tarthatnak igényt.

Előzetes jelentés
50 magyar festőművész
válogatott műveiből
nagyszabású
képkiállítás nyílik meg
november hó 14-én, vasárnap délelőtt a Bikaszálloda kis dísztermében.

T Ő L T Ő T O L L
javítás eladás
HURAY műszerész m.
IPARKAMARA

Eljegyzés, házasság

Tibád Pirooska Magda és ifj. Fentős Kálmán, a Debreceni Újság—Hajdúföld munkatársa, t. hdp. örmester jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)
Erdélyi Ibolyát eljegyezte Faur György műszerész (Győr).
Tóth Mária és Gere József házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

A hathónapos kis Katona Erzsi debreceni kalandja ...

Katona Erzsike még csak hathónapos és már is kalandja volt Debrecenben. . .

Bejött a mamája karján, vonaton Debrecenbe. Katona Istvánné leszállt a csapokerti vasúti megállónál, aztán elindult a csecsemővel a város felé, hogy ügyes-bajos dolgait elintézte.

Közben a kicsi lány elaludt és mikor a nyilastelepi iskolához ért vele mamája, gondolt egy nagyot. Sokka hamarabb elintézi dolgát, ha nem kell a gyereket cipelni. Ott játszódozott három gyerek, 10—12 évesek, odaintette őket: . . .

— Nem posztrálnátok egy kicsit Erzsikét, kedveseim? Adnék nektek lejenkét egy pengőt.

A gyerekeknek tetszett a szerep, hogyne, ok hárman, mint teljhatalmú felügyelők egy valóságos és eleven babá felett. Aki mozogni és sírni is tud, aztán, mi tagadás, tetszett az egy pengős kerect is. Nyújtották apró kezüket és vállalták a feladatot nagy lelkesedéssel.

Katona Istvánné még egyszer megcsokolta a kis Erzsikét, aki nagyokat szuszogva aludt, aztán szietve elindult, de még visszakiáltott:

— Két szemetek legyen az apróságom, gyerekek. . .

A vámospérosi asszony ment, futott intézte ügyeit, hogy minél előbb újra gyermekénél lehessen. A három „felügyelő” pedig eleinte roppant komolyan vette tisztelet, mindhárom ott álltak a kis Katona Erzsi mellett, lesették még a lélegzetét is. Elvették a helyzetet, aztán, ahogy az már gyermeknél történni szokott, hamar ráuntak a nagy tisztegre és elmentek játszani. El is felejtettek az apróságáról.

Az pedig felébredt és keservesen sírni kezdett. Apró kezével nagyokat kapta a levegőbe és sírt panaszosan. Arra ment egy asszony, észrevette a csöppseget, szót Sinka, András 5265. számú rendőrnök, aki roppant óvatosan karjára vette, bevitte az óvatóhára a kis Erzsikét. Ott gondozták addig, míg a kétségbeesett anya, aki hasztalan kereste a nyilastelepi iskola környékén hagyott gyermekét és őrzött sem találta, meg nem érkezett. Boldogon ölelte magához a kis Erzsikét és nem győzött hálálkodni a derék rendőrnök, aki gondjaiba vette. . .

— **A Szent László Kör** ma délelőtt 10 órakor tartja rendes közgyűlését a piarista gimnázium tanácstermében.

— **Bolsevista terroristák** Vaucluse francia község lelkészét a saját templomában agyonlőtték.

— **Három olasz molnár Vercei közleében belefúlladt a rizsbe.** Az emeletről csapóajón akarták leeresztetni a felhmozott rizst, de olyan szerencsétlenül nyitották ki az ajtót, hogy ok is leestek és a lezúduló rizstömeg alatt megfúlladtak.

— **Buda pesten a gumibronecsok** hiánya miatt hét autóbusz járat szűnik meg a hétfői napon. Több járat územidejét megváltoztatták.

— **A svéd király unokahúga** néhány napos tartózkodásra Budapestre érkezett és részt vett a Budapesti Protestáns Énekkar hangversenyén a Ze-neakadémián. Szombaton a svéd hercegnő a meghívott vendégeknek előadást tartott a vallásos leányszervezkedés helyzetéről.

Villamossági
berendezéseket készít és javít
Horváth József
Villamossági vállalat Csapó u. 72.
Telefon: 11—88.

— Conny szenátor javaslatát túlnyomó többséggel elfogadták. Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, Conny szenátor javaslatát, amely a háború utáni nemzetközi együttműködésre vonatkozik, a szenátus 85:5 arányban, tehát túlnyomó többséggel elfogadta. A moszkvai megállapodásba bevették a megállapodás hét pontját.

— A fasiszták gyilkosait halálra ítélték. Mint Bresciából jelentik, a párttitkár legújabb rendelete értelmében a fasiszták gyilkosait, valamint megbízóikat, halálbüntetéssel sújtják.

— Görögországban, Észak-Afrikában és Oroszországban százezer olasz katona veszítette életét. Hivatalos közlemény szerint az olasz haderő a görögországi, északafrikai és oroszországi háború folyamán mintegy százezer embert vesztett.

— Kórházfalvak Németországban. Berlinből jelentik, hogy Brandt, a híres német orvosnővér kórházfalvak-akció lebonyolításának gondolatát vetette fel. A kórházfalvak építése máris megkezdődött. Egy-egy ilyen kórházfalv tizenkét-tizenkét épületből áll. A barakképületek egységes típus szerint készülnek.

— Karácsonyra egyhávi fizetést és családi pótlékot kap-segély címén minden pápai tisztviselő, a közgyűlés határozata alapján.

— Kocsis József debreceni segéd-lelkész a szeghalmi református gimnázium a magyar-latín tanszék tanárává választotta. November 1-én foglalta el állását. Helyettese a püspök Berényi József segédlelkész, volt kolleági szentior nevezte ki.

— Viktor Emánuel gróf Sforzával tárgyal Nápolyban. Viktor Emánuel olasz király inkognitóban Nápolyban tartózkodik, ahol megbeszéléseket folytat Sforza gróffal. Gróf Sforza — mint ismeretes —, annakidején a királyt hibáztatta azért, hogy a fasisztákat Oroszországban felemelkedni engedte.

— Brivonesi olasz tengernagyot is hazaárulással vádolják a köztársasági fasiszták. Minap jelentette távirat, hogy Brivonesi olasz tengernagyot hazaárulás vádjával a köztársasági fasiszták letartóztatták. A vád szerint a tengernagy hat kereskedelmi hajó őrzésével volt megbízva, azonban a hajókat komoly védelem nélkül odadobta az angol szárazságnak.

— Előbb a szeretőjét, azután a riválisát gyilkolta meg, majd felakasztotta magát. A svájci Greilingenben szörnyű bűntény történt. A 36 éves Meier Róbert fémmunkás meggyilkolt egy tanítónőt, aki több mint egy hónappal ezelőtt férjhez ment egy Borer nevű asztalosműhely tulajdonoshoz. Meier az asszonyt a hálószoba ágyára szorította, majd egy nagy szelvénytel késssel elvágta a nyakát. Meier és a tanítónő körülbelül tíz éven át viszonyt folytattak. Mielőtt a gyilkos ezt a borzalmas bűntényt elkövette volna, behatolt a férj műhelyébe, a gyantúval embert egy nagy kalapáccsal leterítette és egy mészároskészel elvágta a torkát. Röviddel az asszony meggyilkolása után Meier a hálószobába ajtajára felakasztotta magát.

— Hirtelen halál a tanyán. Szoboszlai János 53 éves gazdálkodó, Bellemező 514. szám alatti lakos tanyáján ebédelt. Evés közben hirtelen rosszul lett, felállt, majd megtántorodva összeesett. Mire családtagjai segítségére siettek, meghalt. Minden valószínűség szerint szívizéhség okozta halálát.

Tánciskolák

*Vattay tánciskolában november 8-án diákkölon kezdődik. — Kossuth u. 11. sz.
*Máriássy Magda táncintézetében november 9-én kezdő, 15-én haladó tanfolyam kezdődik. Péterfia 30.
*Schaff tánciskolájában, a Koronában 8-án új tanfolyamok kezdődnek. Gazdálkodóknak 4 órától, iparosoknak 7 órától.

97 éves korában meghalt Debrecenben Erzsébet királyné belső komornája

Évekkel ezelőtt már írtunk egyszer róla: özv. Szupoka Jánosné, Váradi Erzsébet királyné, aki egy évtizeddel ezelőtt Debrecenben meghalt. A tragikus sorsú magyar uralkodóné belső komornája és hűbére, író emlékeket mesélt el annakidején ezekről az évekről a „Debrecen” munkatársának. Most szomorú aktualitása van annak, hogy újra írunk róla: a közeljövőben készülő utolsó útjára a 97 éves korában öngyertya Váradi Erzsébet királyné. Erzsébet királyné Longhy A. István regényben ismert, érdekes részleteket mond el a magyar királyné egykori belső komornájáról.

— Kórházban beszéltem vele, kedves eszevegy vidáman aprózta élet-történetét. Elmondotta, hogy 1846 augusztusában született az országban. Ezt a meghatározó mondatát meg is ismételte. Forradalmi idők voltak akkoriban, a nép lázadott és szélei — régi földbírók család tagjai — menekültek a püsterházi óri kúriából, édesanyja szive alatt hordta gyermekét menekülés közben és úgy született meg, utközben. Aztán sok viszontagság között felneveltek és 17 éves korában férjhez ment Stipilák Matyas lovaskapitányhoz.

— Férje társaságában kerültek össze Párisba a gróffal, majd ismerősökkel, aki befutatos volt akkoriban a királyi udvarba és ott egy intím megbízatást kapott. Hecszában megnézte a szép, fiatal Váradi Erzsébet megkezdte férjét: öngyertya és királyi udvarba? A feleség a mellé kelene egy úriszűdből való hölgy, aki félig társalkodónő, félig masszírozónó szerepet töltené be. Megtörténtek az úriszűdök rövid idő múlva elfogadta az ajánlatot. Felkötötte a királyi udvarba, Bécsbe. Akkor már két apró gyermeke volt. Férje a városban vett ki lakást, Váradi Erzsébet pedig, mint belső tisztet betöltő komorna közvetlen a királyné mellé került. Háromhónapos tanfolyamon sajátította el a masszírozás művészetét és az udvari etikett előírásait s pár hét után már a királyné mellett teljesített szolgálatot.

— Kozmetika és masszázs közben Erzsébet királyné mindig magyarul

— Diskurált belső komornájával és melegen érdeklődött családja, a gyerekek után. A belső élet bizony — mondotta a nagy királyné egykori belső komornája — igen egyhangú volt. A fürdőszoba ahol tíz szentendőt töltött a királyné mellett hatalmas volt, akkora, mint egy polgári lakás szalonja. Gyönyörű ezüstszőnyegekben fordult a feleség asszony és ezt a kádat európai körülmény is mindig magával vitette, akárcsak megszokott, rozsfából készült ágylát és seiyem agyneműit. Váradi Erzsébet mindig utjára elkíserte a többi belső szolgálóra rendelt hölgyekkel együtt. Ezek vigyáztak a reneget toalettszertre, kenőcsökre, szappanokra, fűrdőt illatosító vízre. Ezeket a királyné mindig Párisból hozatta s finomabb dolgokból sokszor megajándékozta udvarhölgyeit: Majláth és Kornis grófnőt. Hohenlohe hercegnőt és legkedvesebb társalkodónőjét: Ferenczy Idát, akivel Váradi Erzsébet családja rokonságban állott.

— Az uralkodót ritkán látták. Ha jött a feleség, akkor a hölgyeknek gyorsan el kellett távoznia a királyné közeléből.

— A fizetése Erzsébet királyné belső komornájának havi 100 forint volt, teljes ellátás és napi két szál gyertya, mert persze akkoriban még nem volt villany a császári palotában. Amikor elhagyta az udvart, 2000 forint végkielégítést kapott és az udvarmestertől, Nopcsa bárótól gyönyörű bizonyítványt Erzsébet királynétól pedig maradvány a feleség asszonyának kézírásával egy fényképet, amit egész életében hűven megrőzött.

— Első férje halála után másodszor is férjhez ment Váradi Erzsébet. Második férjét, Szupoka János, a világháborúban gránátgyónn eszte, de megmenekült is még 13 évig őt. Már régen halottak voltak mind: a két férje Erzsébet királyné, akit mikor gyilkos merénylők áldozata lett, nagyon esiratta egykori komornája. És most, hosszú évtized után elköltöztet az egykori bizalmas is és a nagy idők tanúja örök álmát alusza a Nagyerdő csendet, bekt lehelő fái között.

Jeney Endre egyetemi tanár népesedéspolitikai helyzetünkről

Dr. Jeney Endre egyetemi tanár, a debreceni Közegésztani intézet igazgatója a nagyváradi Szabadegyetemen előadást tartott „Népesedéspolitikai helyzetünk” címen. A kitűnő előadó rámutatott arra, hogy a magyar élet kifejlesztését bármilyen történelmi időkben csak akkor remélhetjük, ha lesznek elegendő öntudatos magyarok a föld megművelésére, az ipar és kereskedelem továbbfejlesztésére és a kultúra továbbépítésére. A népesedéspolitikai probléma vizsgálatánál szüntelenül arra kell gondolnunk, hogy minél tovább tart a háború, annál inkább hiányozni fog az emberi erő, melynek pótlására minden lehetőet el kell követni. Ezzel foglalkozik a népesedéspolitika

tudománya. Külföldi példák után Magyarország helyzetével foglalkozva Jeney professzor rámutatott arra, hogy az első világháború 660.000 hősi halottja nagy részt, vágott a nemzet testén.

Nagy veszteséget szenvedtünk az amerikai kivándorlással is. — Trianon után legelőször népességügyi téren mutatkozott javulás, 1934-ben tbc-ben 26 ezer haltak meg, 1939-ben már csak 19 ezren. A halandóság arányszáma is csökkent és a valódi élettartam is kitölődött. Erdély, hogy legszaporábbak a bányász és napszámos családok s csak ezután következnek az őstermelők. Jelenleg az a helyzet, hogy a háború ellenére is emelkedett a szaporulat.

Nagy robbanóerejű bombák zuhantak Londonra

Lisszabon, november 6. Hivatalos angol jelentés szerint Londonban péntekről szombatra virradóra ismét légiriadó volt. Több gép berepült a város fölé és bombákat dobott le az egyik városnegyredre. A nagy robbanóerejű bombák károkat okoztak és több emberéletet követeltek áldozatul. (MTI)

— Százhatvan évvel ezelőtt emelkedett fel először az ember a levegőbe. A levegőbeemelkedés vágyát a Montgolfier testvérek valósították meg először. Kezdetben egy kasszt, egy bárányt és egy kacsát küldtek fel léggömbjükön a levegőbe, hogy vajon elviselhetők-e odafönt a légszvi viszonyok. Utánuk Rozier, az első repülőember szállt fel a levegőbe, ahol 25 másodpercig tartózkodott.

HARISNYA

FEJELEST, TALPALAST két párból egy parat gépi kötéssel vállal VÖRÖSMARTI-UTCA 2. SZAM.

Önkéntesi ruhát

készíték saját anyagomból. GAAL MIHALY egyenruha- és úriestabó mester. ATTILA-TER 5 SZAM.

Bulgáriában megváltoztatták a zsidótörvényt

Szofia, november 6. (NTI): A bolgár minisztertanács rendeletet adott ki a jelenlegi zsidótörvény bizonyos megváltoztatására. E változások értelmében egy zsidó férfi és egy bolgár nő között megkötött vegyes házasságból származó gyermekek, valamint azok, akik 1941 január 23-ig felvették a keresztény vallást, nem kötelesek a Dávid-csillagot hordani.

Stomankajov, a zsidógyekek biz-

tosának újabb rendelete szerint minden zsidó, akit Szófiából vagy más városból kitelepítenek, köteles 1943 november 30-ig régi lakását kiüríteni. A lakásokat a zsidók maguk őrítik ki. Minden ingóvagyonukat eladhatják vagy elraktározhatják. Ha a lakást nem őrítik ki, a zsidógyekek intéző hivatalnak jogában áll a lakást felnyitni és a bentlevo bútorokat eladni. (MTI).

Hajdanában-danában...

AMIKOR A HALASI JUHÁSZ SZAMARILATON KOCOGOTT A CSÁSZÁRVÁROSBA

A ferenczjózsefi békevilágban nem lehetett nemes Kiskunhalas városát más honatyával elképzelni, mint Kolozsvári Kiss István tekintetes úrral, ugyanis ő képviselte emberöltő óta függetlenségi programmal ezt a nyakas magyar várost az országgyűlésen.

Ahogy Kolozsvári Kiss István banyánk nélkül Halas nem volt Halas, úgy a képviselőházban nem lehetett a halasi kövecset elképzelni másként, mint pepitanadrágban. Ez hozzátartozott, Ugron Gabor szűkebb baráti körenek volt egyik oszlopos tagja a halasi képviselő, aki nagy mezőgazda híresen is állott, hiszen olyan juhászata senkinek sem volt abban a homokbuckás vegtelen határban, mint neki és a birkáinak száma ezekre rügött. Abban az időben azok az óriási pusztaságokon nem is lehetett mással gazdálkodni, mint birkákkal. Aki akkor látta Halast s ma nézi meg újra, az bizony nagyot bámulhat. Eltűntek a pusztaságok, el a buckák, a végtelen legelők. Ma kultúra van. Szőlő, gyümölcsösökterek a birkauszató sós-pocsolya helyén csodás gyógyfürdő, amelynek határa Szováta-val vetekszik, végtelen cukornád ültetvények a Bergendy Szilveszter keresves szorgalmának eredményei, vagyis a fiókzaharából Edenkert lett. A magyar szorgalom megtermette gyümölcsöt, a munka áldást hozott.

Kolozsvári Kiss István banyánk-urunk mindezt megálmodta ugyan, de nem érte már meg. Amikor ő kora reggel a kúriája ablakából, hosszúszerű pipájából pófekelve, kinézett a poros halasi utcára, bizony nem autók és autóbúszok száguldoztak arra, hanem a konda, falka, csorda poroszkáltak a sovány legelők felé, rádiózene helyett a kolomp, s a kondás kurtje szóltak és a kutyák ugattak nagy izgalmukban. De abban az időben ez a zene volt a kedvesebb.

Egy nyári meleg napon, — a történetet Móricz Pál barátomtól hallottam, s lehet, hogy meg is írta valahol, — amint Kiss István végeláthatatlan birkanyája elvonulását szemlélte a jó gazda örömmel, csak kiáll a sorból a vén számadó a szamarával, melynek hátán s nyakán hatalmas tarisznyák lógtak elemőzsiakkal felpakolva s odaáll akkurátos tisztaságudással a kenyéradó gazdája elé az ablakhoz.

— Adj Isten jó reggelt nemzetes uram! — köszöntötte gazdáját Bogre Puli Márton, vén számadó juhász.
— Adjon Isten, Márton, mi jót hoztál?
— Tíz napi szabadságot kérek, húsz éve nem volt szabad napom.
— Jól van, Márton, hűséges számadóm! Megadom. De aztán minek az néked?
— Bécsbe megyek a császár városába!

Fehérnemű tömegmunka gyártására bent és bedolgozó

Állandó munkára felvesz DÉLIBAB GYÁR, PIAC-U. 61.

Kolozsvári Kiss Istvánnak menten kiesett a pipa a szájából a nagy esudálkozástól. Alig tudott szóhoz jutni:

— Hová mégy?
— Bécsbe, nemzetes uram!
— Csak nem ette meg a fene a jó dolgodat?
— De bíz' úgy van!
— Aztan a vasút drága, a hajó is.

— Tudom azt, de a Cucei (így hívták az öreg szamarát) majd elvisz oda is.
— Nem bánom. Menj Isten nevében. Itt van 5 forint a komención felül, nehogy pénz nélkül légy! Jártál-e már Bécsben?
— Ötven év előtt, amikor Tárianországba vittek az Alfonzobakákkal. Ott utaztunk keresztül.

— Most mit keresel ott?
— Halom, hogy beteg a Jancsi fiam, aki a császárhuzároknaí szolgálat, ispotályba került s meg-nézem: mi van vele?
— Hát akkor indulj!
Nagy tisztesség érte a hűséges cselédet, mert nem őt, de tíz pengőt nyomott a gazda markába, s még a kezét is megrázta.

A vén számadó felült a szamarára s először a Dunához ment, majd a Duna mentén felkocogott Bécsbe. Hatodnapra ért föl, s amint a bécsiek meglátták a fura szerzetet, menten körbe fogták a juhászt szamarával együtt. Rendőr is előkerült s vallatták, de biz Márton számadó egy árva vakkantást sem tudott Goethe nyelven. Csak annyit mondott folyton: „Huzsár, Spital! Vége a jó bécsiek is megértették s nagy örömmel a Kärtnersträssen végig elkalauzolták a breitenfurthi lovaslak-tanyába, ahol már a napos őrmester tudott magyarul s elvezette az öregot a hához az ispotályba. Az ezredorvos megnyugtatta az apát, s meg is vendégette. A fiúnak is jól esett a hazai s hamarosan felgyógyult.

Az öreg Puli Márton aztán úgy, ahogy jött, utazott vissza a szamarával Halasra, ahová ismét egy hét elteltével szerencsésen meg is érkezett. Bocsanatot kért az „Urlaub” túllépéséért.

Kolozsvári Kiss István a parlament folyosóján is elbeszélte ezt a való történetet, mint a magyar fajta nagy akaratanak és életrelvalóságának tipikus példáját. Régen volt. Ma ott nyugoznak már a halasi temetőben Kolozsvári Kiss István és hűséges számadója is. Aki ma Bécsbe óhajt menni, az akár repülőgépen eljuthat oda, nincs szükség a Cucei-szamarára sem. Így halad a világ, de arra nem kapunk feleletet, hogy akkor volt-e boldogabb az ember, avagy mostan? De ezen ne törjék a fejüket László Zoltán dr

Darmol a legelterjedtebb és legrégebb csokoládés használat. 35 éve milliók használják mert teljesen megbízható, ártalmatlan

Festmények

márkás képek eladó. VADKERTYÉNÉL, PIAC-U. 71 II. lépcső, I. emelet 10 szam.

14 OLDAL

POLGÁRI iskolát magántanulók előkészítést vállalom, Szappanos u. 16. sz. 56-325

NAPI 10-15 pengőt kereshet, ha nálatlanul fonnai, Angorariórt veszek, Magoss György-tér 28. sz. 56-379

TEPHIMZEST tanulók Cím: József kir. hg-u 39. sz. 56-323

GIMNÁZIUMI, polgári elemi iskolát tanulók tanítását vállalja, Dicker, Hatvan-u. 39. 56-474

SVSVAJCI iskolát végzett úrnő francia tanítványokat vállal. Cím a kiadóban. 56-584

POLGÁRISTÁT népis- kolást tanít felnőtt is nyug. tanítónő Eötvös- u. 60. 56-549

ZONGORÁMON ház- nál gyakorolhat Kossuth u. 40. sz. 56-672

JELES érettségivel kö- zepiskolások korrepetá- cióját vállalom. Cím a ki- adóban. 56-703

VIZSGÁRA (gimná- zium polgári) eredmé- nyesen előkészít németet és franciát tanít tanárnő telefon: 34-77. Werbőczy u. 4. III. em. 5. 56-1419

AKADEMISTA zongora tanítást, korrepetálást vállal. Megbeszélés dél- előtt. Cím a kiadóban. 56-1499

ÉKSZER, ARANY, EZÜST (19)

RÉGI ékszereket, ezüs- töt, briliánsat magas áron veszek. Ékszer javítás, Pollák aranymű- ves. Hatvan u. 2. szám 19-572 11. 29.

ARANYAT, ezüstöt, - orlívánt, ékszer, napi árban veszek. Szecse-nyi, Sas u. 2. szám 19-495 11. 27

ARANYAT, ezüstneműt ékszereket napi áron vesz Takács Sándorné, Piac utca 56. szám. 19-1872 11. 10

FÉRFI karika arany- gyűrű eladó. Vargakert K. Tóth u. 42 B. 19-683

VEGYES (68)

14 HOLD föld felszántá- sához bérszántót kere- tek. Arany János u. 53. 68-438

GIMNÁZIUMI tankönyv- kek hatodik, hetedik, nyolcadikosnak vadonat- újjak eladók, Csapókerít állomás 68-466

FELKÉREM azt a höl- gyet, aki férje látoga- tására október hó 30-án szombaton délután a fél 4 orai sebesvonat 2-od osztályánál Szol- nokra utazott, hogy cí- met fontos ügyben lenti számra a kiadós- sárgón leadni szíves- kedjek. 68-548

SZÉP menyasszonyi ru- háim kölcön adom. Kis- hegyesi út 32 B. 68-644

MARIÁT 35 darabot rozsa tartásra kiadó. Ungár Jenő Szondi ut- ca 12. 68-629

FEHERNEMŰ varro- damat Csapó utca 44. sz. alól áthelyeztem Ar- pád tér 5. Bihari Julia. 68-667

ÖTSZÁZ pengőért eladó kétszemélyes dunya tarka húzattal. Eötvös u. 108 sz. 68-718

EGY yorkschiri koca fe- lébe kiadó. Csemete u. 209 szám. 68-755

SZÓLÓVÉSSZŐK két évesek, saját telepelem gyökereztetettek, min- denféle fajtaban olesón kaphatók. Simonffy 59. 25-1031

ÉRTÉKES cukortartó, (vitrintárgy) eladó. Ar- pád-tér 21. 68-752

EGY fejős tehén tejha- szonra közeli tanyára kiadó. Cím a kiadóban. 68-1464

KÉT zsidó lakótársnőt keresek. Csapó u. 94. sz. 68-1052

KIADÓ tengeri göré, maktár, Tömös u. 6. sz. Érdeklődni Deák Ferenc u. 22. sz. 68-1473

ÖT darab marhat tele- lére vállalko. Gyöngy- virág u. 7. 68-1324

ÖRÖKBE vagy nevelés- re adnám 5 hónapos szép kislányomat. - „Egészséges” jelígre kérék ajánlatot. 68-1454

TEHENTRÁGYAT szal- máért cserélek. Ma- gyar u. 11. szám. 68-1070

AUTÓ, MOTOR, KERÉKPÁR, GÉP (7)

VILLANY motorokat, vesz 220 per 110 voltos, 1-8 lóerőig az Alföldi tejtüzem, Széchenyi u. 22 7-373

JOST írógép eladó Ajtó- utca 26. 7-476

MOTORKERÉKPÁR NSU és egy Csepel el- adó Töhötöm-u. 12. 7-494

STAJER kerékpár né- met gumival és colos ócska gázcső eladó, Sámsoni-út 32. 7-580

IRÓGÉP, hordozható - Erika, eladó. Nap u. 13. harmadik lakás. 7-637

ENGEDÉLYEZETT személygépkocsit, lehet Topolinó is, sürgősen vennék. - Ajánlatot üzemeleges jelígre a kiadóba kérék. 7-634

ÜZEMKÉPES 352 köb- centis Nove motorkeré- kpár eladó. Bőszörményi út 19. sz. 7-669

RÁDIÓ 3+1 olesón el- adó. Kigyó u. 21. 7-670

ELADÓ betka motorké- rpár 80 százalékos gumikkal és egy rend új örmesteri kamgárn ruha. István út 33. 7-724

JÓKARBAN levő A. K. D. motorkerékpár el- adó. Jerikó 57. 7-1381

ÚJ állapotban lévő női centrálbóbin Singer varrógép eladó. Jósika utca kilenc. 7-720

NEGY darab különböző löerejű 110 voltos vill- anymotort elcserélnék 220 Voltosra. Barkó szücsmeister, Piac u. 56. 7-1364

SZÁZKÖBCENTIS motor, tiszta új gumik- kal eladó. Barkó, Piac u. 56. szám. 7-1365

JÓKARBAN levő cent- rálbóbinos férfinaszabó- gép eladó. István út 7. 7-1373

HOFER motoros mor- zsoló bérletbe kiadó. Kigyó 47. Telefon 38-47. 7-1344

ELADÓ egy Bosch di- namó ellenállásos 12 Volt. Pacsirta 13. 7-1303

ELADÓ egy női kerék- pár. Dolgozó ruha ma- gas alakra. Meszena u. 11. sz. 7-1413

IRÓGÉP, kis Singer el- adó, tárgyalás hétköz- nap. Hatvan u. 41. Gép- raktár. 7-1307

ELADÓ 6 hengeres komplett autó-motor és 4 hengeres Malom u. 10. sz. Korom hízlaó Érdeklődni Deák Fe- renc u. 22 7-1423

ELADÓ strapa kerék- pár jó gumival. Csillag utca 63. 7-1355

VARRÓGÉPET, gramo- font, kerékpárt, csepel- segédmotor veszek, javít- ok. Vasestergapadot, villanyfűrógépét, maró- gépet, hengercsiszológé- veszek, Király, Royal- épület. 7-1054

EGYTONNÁS teherautó gumí nélkül eladó. Er- tekezni lehet: Csapó 65. 7-1474

OLDALKOCSIS motor- kerékpár eladó. Mester u. 3. 7-1045

EGY szabóvarrógép el- adó. Kar u. 23. 7-1507

RÁDIÓ (58)

ELADÓ egy telepes és egy hálózati rádió, meg- tekinthető vasárnap dél- előtt, Vendég-u. 46. Kiss 58-415

EGY 2+1 csöves rádió olesón eladó Vendég 70 58-456

ELADÓ 2+1-es rádió külön hangszóróval, Ká- roly Ferenc József-út 52 58-484

RÁDIÓ 2+1 lámpás ol- csón eladó. Léti-út 19. 58-578

PHILIPS 750 VR rádió, csúszszuper, eladó. Nap u. 13. harmadik lakás. 58-638

RÁDIÓ 3 hullámsávra kifogástalan olesón el- adó. Gyepűsor 50. Csa- ládi ház. 58-679

RÁDIÓ olesón eladó, va- sárnap egész nap, hét- köznap délután 3-5-ig, Kálvin-tér 5. emelet, iroda. 58-657

EGY 4+1 rádió eladó. Gohér u. 12. 58-701

ELADÓ egy közepszu- per világvevő rádió. K. Tóth u. 36. 58-682

JÓ állapotban lévő rá- dió olesón sürgősen el- adó. Kisfaludy 27. Csa- pókerít. 58-721

PHILIPS 2+1-es külön hangszórós használt rádió eladó. Arpad tér 31. 58-1411

ELADÓ 3+1 rádió gyá- ri gép. Varga u. 28. 58-1030

ELADOM, vagy elcseré- lem Philips varázssze- mes rádióm. Kuruc u. 38 58-1040

ÁLLO villanygramofon eladó, vagy fényképező- géppel cserélek. Bethlen u. 46 varroda. 58-1446

HANGSZER (28)

ZONGORA bécsi, remek hangú. Kitiűnő faütze- lékes kályha eladó. Ha- dlík u. 20. egyetemi sporttelepnl. 28 vv. 9-572

ZONGORA hangolási munkát, kitiűnő képzet- séggel vállalok, Vargyas Nap u. 17. vidéken is. 28-624 5. 3

HÁROM darab hagedű tokkal 200-250 350 P. árban eladó Széchenyi u. 6. sz. emelet. 28-370

SZAZHUSZ basszusos tangóharmonika eladó Honvéd-u. 37. Trafik. 28-509

ZONGORA rövid, feke- te, kitiűnő márkájú el- adó, Apaffy-u. 22. 28-592

KIADÓ helyiség raktár- nak. Ugyanott egy ön- tött vaskályha eladó. Meszena u. 23. 41-573

EGY hosszú zongora eladó, Jerikó-u. 3. 28-574

KITÜNŐ pianó, meg- bizásból eladó Csokonai u. 17. sz. 28-616

SZEP hangu cimbalom eladó. Péterfia 54. 28-1036

FEKETE pedálos cim- balom eladó, Széchenyi u. 12., I. lakás. 28-568

ZONGORA szállítást vállal és szakszerűen vé- gez LÉVAL, CSAP U 88. A szíves megkereséseket a délutáni órákban min- dig előre kérem eszkö- zölni. 28-1300

BÚTOR (9)

HÁLÓSZOBÁK és kony- haberendezések a leg- jobb kivitelben allan- doan raktáron. Újfa- tusynál, Bethlen 56. 9-1449 11. 26

FIGYELEM: Sajátkészítményű kony- haberendezések, festett hálok, kombinált szek- renyek raktáron Arany János u. 1. udvarban. 9-645 11. 29

HÁLÓSZOBÁKAT leg- olcsóbban bizalommal csak L5csel bútorüzle- tben vásárolhat, Eötvös u. 66. 9-86 11. 30

HASZNÁLT bútorokat irodaberendezést, wert heimkasszát és üzletbe- rendezést magas áron veszek, Verő, Csapó u. 10 szám. 9-737 11. 13.

NINCSEN fényes kira- katunk, bútor olesón adunk. Piac u. 71 szám, udvarban, Brilliné. 9-1484 1. 8.

ELADÓ színes függöny és ágyszerű liberti bé- léssel, frakköltöny, szék- kek, Rákóczi-u. 60. 9-389

ÚJ rökamir, ebédlőszék műrostmentes afrik mat rac eladó, Kandia-u. 15 kárpitosnál. 9-424

VILÁGOS fél háló eladó Bujdosó-u. 33. sz. Ho- mokkert. 9-355

EGY fotel eladó, Piac u. 68. sz. II. em. 3. 9-254

ELADÓ előszobafal, vi- rágárvány, asztal, Két- malom-u. 14. 9-467

ÚJ 3 ajtósz szekrény el- adó. Sámsoni-út 26. Babits. 9-465

ELADÓ egy hencser angóra fonast vállalko. gyapjút veszek, Nagy Istvánné Zápolya-u. 2. 9-502

ELADÓ ebédlőasztal fa- llióra, régiség székek megtekinthető Csilla- y-u. 92. 9-505

SEZLONTAKARO, szőnyeg, fotelek egye- bek eladók. Hadházi-u. S. Csak 10-12-ig. 9-555

ELADÓ sporhelt, kony- haasztal üveges kony- ha szekrény, sodrony- betét rádolgozott mat- racca, Péterfia-u. 6. - Megtekinthető 3-5. 9-572

2x3 MÉTERES hibát- lan valódi keleti sző- nyeg eladó. Cím a ki- adóban. 9-582

FEKETE ebédlőbútor kilenc darab fényezett eladó. Faragó-u. 15. - Csak 11-12-ig. 9-554

ÁGYBETET, egy dar- ab, kitiűnő rugózású eladó 1-4-ig. Nyil 133. 9-544

EGY fehér gyermekágy eladó Csokonai-u. 36. 9-528

CSONTSZINRE lakko- zott komplett hálózobá- bútor 1100 P. eladó T6- rök Bálint u. 25. 9-618

KÉT ruhaszekrény, két ágyladó. Simonffy u. 51. szám. 9-617

ELADÓ 3 ablak szá- znegyven x hetvenes, továbbá egy 0 üzleti Wertheim kassza. Meg- tekinthető hétköznap üzletben. Apaffi 30.

HAT matraca való- használt löször eladó. Érdeklődni délután 3-6-ig. Cím a kiadóban. 9-746

RUHÁS szekrények keményfából, ágyak, puha- fából, kredencek komó- tok asztalok székek, s márványlappos szekrény, ebédlőasztal, kemény- fábló, plüssdivány, nagy faltükör csillár plüss ágyszerű és 300x400-as szőnyeg eladó. Bundi u. 11. sz. 9-658

ZONGORASZÉKET vételre keresek. Cimet Berkesyné, Kálvin-tér 3. kérék. 9-710

GYERMEKÁGY fehér keményfa, nagyobbak alkalmas, eladó. Lo- rantffy 3. jobbra. 9-727

EGY kis oválasztal el- adó. Bercsényi u. 10. sz. 9-736

GYAPJU húzatal kár- ptozott ebédlőszékek, asztallal és egy nagy csillár eladó. Thaly Kál- mán u. 12. 9-706

JÓKARBAN lévő sezlon eladó. Mátyás király u. 2. 9-1341

EGY uencser eladó. - Kossuth u. 29. 9-1363

EGY nagy ebédlőasz- tal eladó. Domb u. 4. 9-1431

KOMPLETT fehér já- vor hálózobá, ágyszerű és egy perza bunda eladó. Piac u. 40. I. em. 3. 9-1421

EGY hálózobá bútor és egy konyhaszek- reny olesón eladó. Kö- nyök u. 3. 9-1394

IRÓASZTAL jókarban, cseresznye fából, karszék- kel, kiszolgáló kabát el- adó. Péterfia u. 48. I. e. 9-1025

KÉT festett ágy és egy ruhaszekrény nagy va- skályha eladó Szabó Kál- mán u. 18. 9-1397

FEHÉR vaságyak, sod- ronnyokkal, éjjeli szekré- nyekkel, eladók. OTI bér ház III. 52. 9-1042

FEHÉR asztal székek- kel, evőeszköz, kávé- abrosz eladó, hétfőn. Simonffy 5. emelet jobbra. 9-1304

ELADÓ konyhaberen- dezés és ebédlő. D'csöfi 15. sz. 9-1321

EGY komplett világos keményfaháló eladó. - Veres utca 3. szám. 9-1310

EGY díofa fálaló el- adó. Budai Ezsaiás 59 9-1313

EGY puha háló eladó. Értekezni Kigyó utca 12. 9-1317

JÓ állapotban lévő sez- lon eladó. Gottliebne, - Hatvan u. 50. 9-1476

SZEP palissander ebéd- lő teljesen új zsakett kabát eladó. Cím a ki- adóban. 9-1450

ELADÓ jókarban lévő keményfa Topolya há- lózobá. József kir. herceg 44. 9-1323

ELADÓ 2 ruhászék- reny, 2 szék, 1 kredenc, egy világoskő organdi báli ruha és egy fűrdő- lepedő. Csokonai 23. sz. 9-1387

ÁTADÓ ÜZLET, VENDEGLŐ (6)

ÜZLETHELYISÉG a fő- utcán kiadó. 6-1867

FÜSZERÜZLET, korlá- tott italméréssel, árval beerendezéssel azonnal ki- adó. Cím a kiadóban. 6-403

JÓFORGALMU fűszer- üzlet, családi okból sür- gös eladó. Cím a ki- adóban. 6-1043

CUKRASZDA és fala- tozóüzlet tűrhető vevő- körrrel berendezéssel, - műhely 1 szoba kony- hással lakással eladó, eset- leg vételre is. Ugyan- ott egy helyes kis 9 éves kanca román ló is van eladó esetleg befog- va is, Nagy Gábor Nagyléta, cukraszda. 6-533

KIADÓ ÜZLET, MÜHELY RAKTÁR 41

KIADÓ üzletnek pince- helyiség annak, aki ut- cára meglevő vasajtót berakattja. Vár u. 8. 41-688

EGY üzlethelyiség szo- bával kiadó. Értekezni Molnár Lukács Timár 11. 41-735

EGY nagyobb helyiség fűtésére alkalmas samot- tos kályha eladó. Piac u. 56. szabóműhely. 41-1067

NAGY borpince kiadó. Kálvin tér 9. 68-1392

LAKÁST KERES (52)

KÉT fiatal házaspár ke- res kétszobás, konyhás lakást. Lakbért felévre fizetünk jelígre kérjük a ajánlatot a kiadóba leadni. 52-350

KERESEK elegánsan berendezett szobát fűrdő szoba használatl, eset- leg ellátással, Iszák Rt. fiókja. Csapó u. 52-423

KÉT szobát, modern mellékkeliségekkel ke- res albérletbe idősebb zsidó házaspár. Cím a kiadóban. 52-396

BÚTOROZOTT szobát keresek azonnalra. Lehe- tőleg a központban. Az egyetemhez közeli előny- ben. A lakbér egy részét természetben fizetem. - Válasz „Azonali” jel- lígre a kiadóba. 52-256

EGY bútorozott szobát keresek konyhával. - Kassa-út vagy Csapó- kertben Horváth, fűszer- üzlet, Kinizsítca 57. 52-408

EGY szoba konyhás, - vagy egyszobás lakást, elsejére keresek, felévre állandóan előre fizetek, Homok u. 106. 52-362

MÁGÁNOS időő nő ke- res szoba konyhát albér- letbe, Csapó-u. 26., kö- zépső lépcső emelet. 52-473

KIS üres szobát keresek fűrdőszoba használatl, vagy anélkül. Cím a ki- adóban. 52-481

KERESEK 2-3 szobás helyiséget iroda részére albérletbe is. Iroda, jelígre. 52-563

HÁZTARTÁSBAN segí- tek szobáért, pince is lehet, szípen varrok. Kishegyesi út 38. vá- rosai lakás. 52-661

IDŐS úr vagy úrnő gondozását esetleg ház- mesteri teendők elvég- zését vállalom 1 szoba konyhás lakásért, vagy bérés lakást egész évre fizetem. Cím 3-as hon- véd gy. ezred utca 7. 3-ik ajtó. 52-662

KÉTSZÁZ pengőt fize- tek, ha a belvárosban egy különbejárható üres szobát ajánl valaki. Rá- kóczi u. 9. étkezde. 52-1441

KERESEK december hó elsejére kétszobás lak- részt, fűrdőszoba, kony- ha használatl, Vajna, gazdasági felügyelő. Tele- fon: 27-30. 52-1510

KERES állami tisztvisé- lő 2-3 szobás lakást. Cím: Magyar, Csörsz u. 14. sz. 52-1074

KERESEK december el- sejére 2-3 szobás kom- fortos régi, vagy újbé- rű lakást. Vajna, gazdasági felügyelő. Telefon 27-30 52-1509

LAKÁSCSERE (53)

ELCSERELNÉM szoba konyha, nyárikonyhás ia kásomat hasonlival - vagy kétszobással. - Ugyanott egy szoba, konyhás lakás hasonló- val, Homok u. 29. 53-358

UTCAI szoba, konyha, s spájzos lakásomat elcse- relném a környéken. Pé- terfia u. 53. kapualatt jobbra. 53-156

KÉTSZOBÁS utcai, mo- dern, régi bérű lakáso- mat családi okból elcse- relném, ugyanilyen 3 szobás belvárosi lakással Rákosi Elnő-utca 6., fsz 2. sz. 53-383

KETTŐ szoba, előszobás régi bérű lakásomat el- cserélném az állomás közelében hasonlóval, fr deklódi: Pacsirta u. 7. Zsirosnénál. 53-166

ELCSERELNÉM szoba konyha, speljzos lakáso- mat hasonlival Lázár utca 22. szám a vár- utcai temető végénél van, városban. 53-463

ELCSERELENDŐ 3 szobás lakás hasonló- való Utcai lakás csengő Honvéd-u. 11. sz. 53-511

BUDAPESTI 2 szobás, komfortos lakásomat el- cserélném debreceni hasonlóval. „Világos” jelígre. 53-566

EGY SZOBA, konyhás, házmasteri lakásomat el- cserélném egy szoba, konyhás lakbéresre is. Cím a kiadóban. 53-673

ELCSERELNÉM kerti szép szoba, konyha, s spájzos lakásomat, Jó- szágtartás van. Cím a kiadóban. 53-700

ELCSERELNÉM szoba, konyhás lakásomat ha- sonlival vagy nagyobb- lal is a környéken. - Bercsényi 40. 3. ajtó. 53-726

FŐBÉRLETI 1 szoba, s konyhás, spájzos, istálló, sertés és baromfitartá- sal lakásomat elcseré- lném udvari, esetleg ház- mesteri lakással. Ugyan- ott kétkerekű kézikocsi eladó. Cím: Varga u. 10. második ajtó. 53-1436

ELCSERELLEM szép szoba konyhás régi bé- rű lakásomat ugyan- olyanért, csakis a vá- rosban. Érdeklődni va- sárnap Nyugati u. 32. Hétköznap 12-2-ig. 53-1314

ELCSERELNÉM újon- nan épült egy szoba, konyha spájzos nagy előszobás lakásomat, szabad jöszágtartás, veteményes kerttel együtt a nagyalomás- hoz közel egy rendez 1 szoba konyhás lakás- sal. Töcöskert Tasnádi u. 5. Fülöp. 53-1312

ELCSERELNÉM 15 pengős szoba, konyhás lakásomat magasabb bé- rűvel is. Sámsoni út 45. 53-1332

DEBRECENI kétszo- bós lakást elcserélném budapesti 1-2 szobással Cím a kiadóban. 53-329

EGYSZOBÁS lakáso- mat elcserélem szoba, konyháért. Csonka u. 7. 8-11 óráig. 53-1485

ELCSERELLEM 19 pen- gős szoba, konyhás la- kásomat magasabb bé- rűvel is. Kőlcsey u. 24. 53-1059

